

ČESKÉ

1/2010

čtvrtletník pro vězeňství a kriminální prevenci

VĚZEŇSTVÍ

Ulehčí elektronický monitoring českým věznicím?

Rozhovor s generální ředitelkou ZVJS

str. 3

Ve věznici, kde sedělo celé Rusko

str. 6

Jak to bylo na Hromnice v roce 1950...

str. 15

Rozhovor s bývalou generální ředitelkou a ředitelkou věznice ve Světlé Kamilou Meclovou	str. 2
Generální ředitelka ZVJS Mária Kreslová říká	str. 3
Minirozhovor s genmj. Ludkem Kulou	str. 5
Ve věznici, kde sedělo celé Rusko	str. 6
Získej zaměstnání v Horním Slavkově	str. 8
Zamysli se, zastav se a změň se	str. 8
Posilování rodičovských kompetencí	str. 9
Dar pro Mateřídoušku	str. 9
Spolupráce s českou armádou se rozvíjí	str. 10
Neobvyklý sněhulák	str. 10
Sníh přinesl práci i zábavu	str. 10
Vězňové postavili dětem bobovací dráhu	str. 11
Nácvik řešení mimořádné situace	str. 12
Jazyková příprava managementu VS ČR	str. 12
Jaký je život po vězení v praxi	str. 13
Konference ICEPS	str. 14
Rapotice a Želiezovce uzavřely dohodu	str. 14
Jak to bylo na Hromnice roku 1950	str. 15
Odstraní elektronické náramky přeplněnost českých věznic?	str. 16
Domácí vězení není jen sankce	str. 17
Návrat k rodině a domů	str. 20
Valdice: Nová pracovní místa pro odsouzené	str. 20
Pracovní návštěva Bavorska	str. 21
Všehrdské proměny	str. 21
Desetiletí opavské kynologie	str. 22
Změna profilace Věznice ve Znojmě	str. 23
Stručný pohled na změny v oblasti svobodného přístupu k informacím	str. 24
Delikvent a třídní nepřítel	str. 25
Jedno valdické zamyšlení	str. 27
Zločin a trest na Plzeňsku	str. 28
Trní v očích	str. 29
Přebornice VS ČR v branném lyžování	str. 29

rozhovor s bývalou generální ředitelkou a ředitelkou věznice ve Světlé Kamilou Meclovou ..... str. 2

vězňové odklízeli sníh ..... str. 11

desetiletí opavské kynologie .. str.22

ČESKÉ VĚZENSTVÍ č. 1/2010. Časopis vychází čtyřikrát ročně.

Vydavatel: Vězeňská služba České republiky, Soudní 1672/1a, 140 67 Praha 4, IČ 00212423

Editor: Robert Káčer, Robert Blanda

Grafická úprava: Karel Neuvirt

Foto: Vězeňská služba České republiky, archiv redakce

Adresa redakce: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, poštovní příhrádka 3, PSČ 140 67 Praha 4

<http://www.vscr.cz>; redakce-cv@grvs.justice.cz

telefon 244 024 111 (ústředna), 244 024 412, 244 024 415, fax: 241 409 072

Distribuce časopisu, objednávky a předplatné:

Martina Redlichová, tel.: 244 024 407, fax: 244 024 403, e-mail: mredlichova@grvs.justice.cz

Výroba: tiskárna Vazební věznice Praha – Pankrác

Publikování údajů a článků z Českého vězeňství není dovoleno bez souhlasu redakce.

© Vězeňská služba České republiky, Praha 2010, Registrační značka MK ČR 6334, ISSN 1213-9297.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

dlouho jsem si lámal hlavu s tím, co napsat do úvodníku letošního prvního čísla Českého vězeňství. K reflexi ekonomické krize a dopadů na vězeňství se rozhodně necítím být ten pravý, koneckonců, na toto téma se zaměří zářijová konference zástupců vězeňských systémů ICEPS v Kroměříži.

Proto mi dovoluji jen pár poznámek k tomu, co považuji za nejdůležitější úkol ve vztahu k informování veřejnosti. Většina z Vás si zřejmě všimla toho, že Vězeňská služba změnila po mnoha letech svou internetovou „tvář“.

Důvodů k tomu bylo několik, především ale zastaralý redakční systém a dávno vyčerpaná kapacita pro vkládání dat. Vězeňská služba navíc neměla ve svých rukách správu rubrik, což nesmírně komplikovalo a mnohonásobně zpomalovalo jejich zřizování či úpravy. Často působila i kybernetická „černá magie“, která vyvolávala datové „duchy“ a stiskem jednoho tlačítka dokázala připravit redaktorům webu hodiny práce při obnově dat.

Starý web už zkrátka nemohl stačit novým trendům a požadavkům. Ne snad, že by jeho tvůrci vytvořili špatný nástroj. Naopak, byli průkopníky webu vězeňské služby, za což jim patří velký dík; původní systém ale zkrátka splnil svou funkci a zastaral (v oblasti informačních technologií se stárne snad nejrychleji). Dokonce dávno překročil svou životnost.

Cílem proto bylo vybudovat nový systém, pro administrátory uživatelsky přívětivý a pro návštěvníky stránek přehlednější a komplexnější. Podle dosavadních ohlasů se to snad podařilo.

Vytvoření systému zabralo více než rok práce v nepřetržitém kolečku jednání, testování, sepisování připomínek a úprav. Jak už to bývá u podobných složitých projektů, finální fáze byla „infarktová“. Nový web nicméně funguje od 15. ledna a stále se vyvíjí.

Rád bych proto využil úvodník k tomu, abych poděkoval lidem, kteří se na vzniku systému podíleli. Především kolegům z tiskového oddělení a informatiky, ale také mluvčím věznic a jejich „ajtákům“, kteří nám pomáhali při testování a odhalování nedostatků. Velký dík patří také generálnímu řediteli vězeňské služby, bez jehož klíčové podpory by projekt vůbec nevznikl.

Nový web je aktualizován výrazně rychleji než předchozí a budeme se snažit, aby práce na něm byla systematictější. Proto uvítáme i Vaše podněty.

rada
plk. Mgr. Robert Káčer,
ředitel kabinetu a vnějších vztahů

Jak jste se dostala k vězeňství?

Ta profese si spíš vybrala mne. Vystudovala jsem psychologii a po státnicích jsem nemohla sehnat práci a dělala jsem kurátorku pro romskou otázku na Kladně. A samozřejmě jsem hledala způsob, jak to vzdělání, které jsem tak obtížně získala, teď mám na mysli to, že jsem během studia měla dítě, jak ho uplatnit v praxi. Až mi jedna kolegyně, která dělala v předmanželské poradně volala, ve věznici ve Vinařicích mají poradní sbor, pojď tam se mnou, oni chtějí každého psychologa, který by jim mohl něco poradit nebo pomohl se na ty problémy s odsouzenými nějak podívat. Tak jsem tedy vyrazila do Vinařic tam byl pan psycholog Jiří Mastěj, který pak sloužil v Českých Budějovicích, a ten říká: „Já jdu do Prahy, nechceš to tady vzít? A tak jsem se celá šťastná vrhla do vězeňství, i přesto, že jsem vždycky chtěla dělat náhradní rodinnou péči, kojenecké ústavy a mrňata a tak... a nakonec jsem dělala ten druhý extrém.“

Jak myslíte, že se daří naplňovat to výchovné poslání vězeňství, to úsilí o převýchovu nebo nápravu odsouzených?

Ta otázka je složitá tím, že bych na ni asi měla odpovědět obecně a to se asi nedá, protože každý odsouzený má nějakou anamnézu a něco ho k trestnému činu dovedlo. Je řada odsouzených, kteří k nám přicházejí s pevným odhodláním, že „už nikdy se nechci dostat do podobného zařízení“, ale pak je také skupina odsouzených, kteří obtížně hledají řešení svých problémů, a tam si myslím, že se naplňuje to poslání vězeňské služby a vychovatelů, psychologů a pedagogů. Myslím, že vězeňská služba v České republice má úžasné nakročení a takové ty cílené pro-

Bývalá generální ředitelka a ředitelka věznice ve Světlé Kamila Meclová říká:

Vězeňská služba poskytuje nekonečný prostor k tvořivosti

Robert Blanda

gramy, jako jsou třeba tři Z, nebo programy pro řidiče, kteří spáchali závažnou dopravní nehodu. Nebo programy, které jsou už delší dobu realizovány v Kuřimi ve vztahu k sexuálními deviantům, významná je také metoda posuzování rizik, která by měla pomoci speciálním pedagogům, aby mnohem přesněji stanovovali programy zacházení. Myslím, že vězeňská služba je nekonečný prostor k tvořivosti lidí a k nacházení nejrůznějších řešení na různé problémy.

Jak jste se pak stala generální ředitelkou vězeňské služby?

V roce 1995 mě oslovil tehdejší ministr spravedlnosti Jiří Novák, jela jsem za ním z Pardubic do Prahy, docela nervózní, co takové setkání asi bude znamenat. A on mi při té příležitosti vlastně řekl, že by si přál, abych dělala generální ředitelku. My jsme v té době dělali v Pardubicích různé zajímavé programy, třeba nestandardní návštěvy, rozjeli jsme sebeobslužné programy, aby se ženské samy vařily nebo samy praly. V mnohem větší míře se realizovaly aktivity s odsouzenými mimo věznici, návštěvy kulturních nebo sportovních představení a podobně, aniž by to znamenalo nějaké lidské selhání. Takže ministr asi viděl, že se v Pardubicích nespí, a proto mě oslovil. Řekla jsem mu tehdy, že se na to necítím a že by mě Praha semlela. Tehdy to byl hodně svět mužů, ředitelky odborů jako dnes, to tehdy ještě nebylo... Pak byl tedy chvíli klid, až si mě znovu zavolal někdy na podzim a tehdy mi řekl, že ze mne udělá náměstkyni, a tak jsem se stala náměstkyní generálního ředitele Malého. Po pěti letech,

za ministra Otakar Motejla, jsem se stala nejdřív v říjnu 1999 pověřenou generální ředitelkou a z kraje roku 2000 jsem se stala už jmenovanou generální ředitelkou.

Jaké to byly začátky?

Začínala jsem vzpourami. S panem ministrem a s náměstkem Burkwiczem jsme sledovali situaci a přijímali informace o tom, jak se bude vyjednávat a na to konto pak vězeňské služba dostala konečně - tehdy to bylo asi 130 miliónů - a z toho se pokrývalo navýšení stravní dávky pro odsouzené a rekonstrukce sociálních zařízení. Někde se z toho opravovaly i kuchyně nebo vývařovny. Jenže počet vězňů rostl a rostl, až se zdálo, že budeme dávat dva vězně na jednu postel. Tehdy jsem se inspirovala v Holandsku, kde ředitel přijímá vězně jen na svoji kapacitu. Pokud mu pak policie dodá vězně nad tuto kapacitu, ředitel ho nepřijme. Do té věznice pak musí přijet soud a vybrat někoho, kdo by třeba mohl být podmíněně propuštěn, a teprve pak může ředitel přijmout nové vězně. A tak já jsem tehdy zastavila příjem vězňů. A to jich bylo 23 844, na to strašlivé číslo nikdy nezapomenu. Pan ministr si mě zavolal a byl to takový vytykácký rozhovor, přestože mě chápal. Pokud si to dobře pamatuji, tak jsme pak asi dva měsíce nepřijímali odsouzené a trochu se to zlepšilo. Byl to ale takový signál, že vězeňská služba není žádný lidojem. Pokud máme respektovat Evropská vězeňská pravidla, tak základem je, že ten člověk nebude mít jenom nějakých 50 centimetrů prostoru. Takže takové byly ty začátky.

Generální ředitelka ZVJS Mária Kreslová říká:

Naše spolupráce se bude dále rozšiřovat

Robert Blanda

Jaký je hlavní aktuální problém slovenského vězeňství?

Dlouhodobým problémem ZVJS je nedostatečné financování ze státního rozpočtu. V současné době řešíme také problém rostoucího počtu odsouzených a počet ubytovacích míst, které máme k dispozici. Roční nárůst počtu odsouzených je asi sedm až deset procent. Kromě 315 nových míst z roku 2007, které náš sbor získal bezplatným převodem a rekonstrukcí vojenské věznice v Sabinově, nebyly více jak deset let vybudovány žádné nové ubytovací kapacity. Budování nových ubytovacích kapacit pro odsouzené muže se dlouhodobě a perspektivně neřeší a opatření, která přijímáme, se týkají pouze rozšiřování rozšiřování kapacit ve stávajících objektech. Rekonstrukcí části objektu č. 5 v Ilavě jsme získali 135 nových ubytovacích míst při zachování 3,5 m² podlahové plochy na jednoho ubytovaného obviněného. Tyto kapacity budeme využívat zejména pro zajištění výkonu vazby v trenčinském kraji.

Jak výrazný je u vás nárůst počtu vězňů?

V roce 2009 jsme zaznamenali velmi výrazný nárůst počtu vězňů v ústavech pro výkon trestu odnětí svobody. Oproti stavu počtu vězňů z 31. prosince 2008 se jejich počet zvýšil o 1100 osob. Z tohoto důvodu je také zapotřebí soustředit veškerou pozor-

nost na zabezpečení dostatečného materiálního zázemí pro vytvoření dostatečných ubytovacích a pracovních kapacit pro obviněné a odsouzené tak, aby byla zajištěna bezpečnost občanů a dostatečná humanizace podmínek výkonu vazby a trestu odnětí svobody. Tento nepříznivý stav jsme začali řešit na konci loňského roku změnou zaměření některých ústavů. Proto jsem například rozhodla, že výkon trestu odnětí svobody odsouzených žen ve středním stupni střežení se bude od 1. října 2009 vykonávat v Levoči. Další podobné změny se provádějí v současné době a týkají se zprovoznění rekonstruovaných objektů v Ilavě.

Co dobrého a co špatného zdědila slovenská vězeňská služba, případně slovenské vězeňství z federace?

Při odpovědi na tuto otázku bych chtěla upozornit na to, že rok 2009 byl pro náš sbor významný tím, že jsme si připomněli 40. výročí vzniku slovenského vězeňství. Vznik samostatného slovenského vězeňství můžeme totiž vymezit účinností ústavního zákona č. 143/1968 Sb. o federaci, kterým byla 1. ledna 1969 vyhlášena československá federace. Na tento zákon navázala novela zákona o výkonu trestu odnětí svobody, a to zákonem č. 173/1968 Sb., kterým se vězeňství a tehdejší Sbor nápravné výchovy, jako orgán státní správy

pro vězeňství vyčlenil z působnosti federálního ministerstva vnitra a podřídil nově ustanoveným národním ministerstvům spravedlnosti. Zachovalo se předchozí dvojstupňové řízení a to tak, že se řídicím orgánem pro tehdejší Slovenskou socialistickou republiku stala Správa Sboru nápravné výchovy se sídlem v Bratislavě, která vznikla 2. ledna 1969.

Jaké byly počátky samostatného slovenského vězeňství?

Byly velmi složité, jak už to v podobných historicky přelomových chvílích bývá.

Podle dostupných materiálů a svědectví pamětníků je poznamenala chybějící legislativa, což si vynutilo mnohé improvizace. Dalším problémem bylo, že na Slovensku bylo těžké najít dostatek zkušených řídicích pracovníků s potřebným vzděláním pro obsazení funkcí v nově zřízených vězeňských úřadech. Do té doby totiž správu federálního vězeňství zajišťovali v rámci tehdejší pražské Správy Sboru nápravné výchovy většinou funkcionáři v českých vězeňských zařízeních. V této souvislosti je třeba poukázat na to, že oproti systemizovanému počtu 1300 příslušníků jich tehdy sloužilo 750.

Z toho je zřejmé, že už v dobách československé federace docházelo k postupnému profilování a oddělování vězeňských služeb obou zemí. Jelikož se ale obě řídily stejnou legislativou, nebyl podle mne rozdíl mezi oběma službami až tak velký. Pokud ale jde o to, co dobrého a co špatného slovenské vězeňství z federace zdědilo, je třeba říci, že každý se snaží převzít jen to dobré a osvědčené. A určitě tomu tak bylo i při oddělování vězeňských služeb. Dovolím si také poznamenat, že bez ohledu na proces osamostatňování spolu obě služby neustále komunikovaly, a to zejména kvůli výměně pozitivních zkušeností s řešením některých společných problémů.

Co mají obě služby společné, a co je naproti tomu rozděluje?

Z odpovědi na předcházející otázku je zřejmé, že je to především společná historie, množství pracovních a ještě více osobních kontaktů na obou stranách. Podle mého názoru nás v současné době nic výrazněji nerozděluje, a dokonce i ona pomyslná hranice ustoupila díky vstupu do Evropské unie a Schengenského prostoru do pozadí. Samozřejmě, určitou roli hraje teritoriální působnost našich služeb. Je ale dost možné, že se tato teritoriální překážka netýká našich „klientů“, kteří se velmi reálně mohou stídat vyskytovat v zařízeních obou vězeňských služeb.

Má slovenská vězeňská služba například problémy, které česká služba nemá?

Myslím, že problémy většiny vězeňských služeb jsou stejné. Slovenská i česká VS jsou členy Kulatého stolu generálních ředitelů střeoevropských vězeňských služeb a z rozhovorů s těmito kolegy zjišťujeme, že se všichni pereme se stejnými potížemi. Je to hlavně nepříznivá ekonomická situace, přeplněnost vězeňských zařízení či nedostatek personálu. Z jednání s vaším generálním ředitelem generálmajorem Kulou vím, že česká vězeňská služba považuje za problematickou oblast zaměstnávání vězňů. Sbor vězeňské a justiční stráže v této oblasti dosahuje dlouhodobě vynikajících výsledků. V roce 2009 v době, kdy vrcholila světové hospodářská krize a nárůst počtu odsouzených dosahoval 10,35%, musel i náš

2008. Přitom se ale nezvýšila zaměstnanost ve vnitřních provozech ústavů z důvodu zvýšení počtu přítomných vězňů, ale z důvodu snižování nákladů se zde zaměstnanost snížila o 17 osob. Vzhledem k ukončení spolupráce s několika partnery musel sbor dokonce hledat příležitosti nového uplatnění obviněných a odsouzených a tím došlo k dosud nejrozsáhlejší obměně pracovišť.

Je slovenské vězeňství veřejností vnímáno jako „přísné“ nebo spíše jako „příliš humanizované“.

To záleží na úhlu pohledu. Jiný názor bude mít občan daňový poplatník, jiný názor bude mít asi obviněný nebo odsouzený a jiný například člen delegace CPT (Committee for the Prevention of Torture – Výbor pro zabránění mučení), který loni Slovensko navštívil. Já osobně jsem přesvědče-

chových metod a programů zacházení nebo funkční bezpečností. Při hodnocení současného stavu slovenského vězeňství můžeme konstatovat, že je výraznou měrou ovlivněno přijetím nového trestního řádu a zákona a řádu výkonu trestu odnětí svobody účinného od 1. 1. 2006 a nového zákona a řádu o výkonu vazby účinného od 1. 7. 2006. Sbor věnuje soustavnou pozornost vytváření humanitních podmínek vazby i trestu odnětí svobody, a to v souladu s doporučeními CPT.

Co tyto nové zákony přinesly?

V těchto nových zákon se vytvořil právní rámec pro aplikaci nové filosofie. Vychází se zásad, že výkon vazby a trestu nesmí ponižovat lidskou důstojnost obviněného respektive odsouzeného. Tyto osoby lze bě-

sbor učinit určitá opatření, aby omezil její dopady na míru zaměstnávání odsouzených a obviněných. A i díky těmto opatřením se podařilo dosáhnout 69,77 procentní zaměstnanost. Do práce bylo zařazeno jen o 131 obviněných a odsouzených méně než v historicky nejúspěšnějším roce

ná, že se vězeňství může pochlubit kromě moderní materiálně-technické základy i dobrou organizací a úrovní vězeňského zdravotnictví, promyšlenou a funkční psychodiagnostickou činností při klasifikaci odsouzených a volbě vnitřní diferenciaci, stejně jako i uplatňováním individuálně-vý-

hem výkonu vazby a trestu omezovat na svobodě jen takovým způsobem, který vyplývá s účelu vazby a výkonu trestu a jen na těch právech, která nelze s ohledem na výkon vazby a trestu uplatnit. Nový zákon o výkonu vazby změnil zásadním způsobem charakter vý-

konu vazby především tím, že vedle standardního režimu umožnil i tzv. zmírněný režim, který předpokládá zacházení s cílem poskytnout a umožnit obviněným činnosti zaměřené na snižování napětí způsobeného pobytem ve vazbě. Proto se obviněným umožňuje sportovní vyžití, vzdělávání, osvětové aktivity, zaměstnávání a pochopitelně i duchovní služba. V nadcházejícím období je jednou z úloh sboru zřízení specializovaného oddělení, ve kterém by vykonávaly trest odnětí svobody ženy, matky s dětmi. Perspektivně se uvažuje o jeho vybudování v Ústavu pro výkon trestu odnětí svobody v Nitře – Chrenové. ZVJS bude navíc v souladu s dohodou s ministerstvem zdravotnictví zajišťovat i ostrahu detenčního ústavu, jakmile bude tento zřízen.

Má slovenská VS dostatek zájemců o vstup do služebního poměru? Jaké formy náboru provádíte?

Za rok 2009 jsme evidovali 4898 žádostí o přijetí do služebního poměru na celém Slovensku. Ale i přes vyso-

ký počet žádostí se nám příliš nedaří obsazovat služební místa lékařů. Tento problém řešíme jednak podněty k legislativní úpravě zákona o státní službě, ale i zintenzivněním osobních kontaktů a terénní prací našich personalistů.

Nabídku volných míst uveřejňujeme na našich internetových stránkách www.zvjs.sk, dále využíváme internetového portálu www.profesia.sk, kde nabízíme volná místa. Spolupracujeme také s úřady práce, se sociálními úřady a sociální pojišťovnou, které na úředních deskách zveřejňují nabídku volných míst.

Jak je povolání pracovníků ve vězeňství vnímáno na veřejnosti?

Výkon státní služby příslušníka Sboru vězeňské a justiční stráže je náročný vzhledem k pracovnímu prostředí a klientele, s níž pracuje. Na příslušníky to ale klade stále vyšší požadavky, jejich úkoly jsou stále složitější, zatímco jejich počty se nemění a počet vězňů naproti tomu stále roste. Ale navzdory těmto skutečnostem,

především díky zodpovědné práci příslušníků, nenastaly žádné mimořádné události, které by jakkoliv ohrožily bezpečnost společnosti. Myslím, že i díky tomu vnímá veřejnost pracovníky vězeňství poměrně příznivě.

Jaké jsou možnosti a rezervy spolupráce české a slovenské VS?

Velkým přínosem spolupráce našich vězeňských služeb bylo podepsání rámcové Dohody o podmínkách rozvoje spolupráce s Vězeňskou službou ČR a 19 dalších dílčích dohod mezi jednotlivými organizačními jednotkami při společném poradě obou sborů loni v červnu. Bohužel finanční situace našeho sboru je velmi napjatá, a proto se výměnné stáže předpokládané těmito dohodami realizují jen omezeně.

Naše spolupráce má však jednu významnou výhodu, a to je prakticky neexistující jazyková bariéra, která výrazně ulehčuje vzájemnou komunikaci. Jsem přesvědčen, že bez ohledu na současnou situaci se bude naše spolupráce dále rozšiřovat.

Myslíte si, že institut domácího vězení bude přínosem českému vězeňství?

Samozřejmě si to myslím. Domnívám se, že je to jedna z mála institucí, které mohou skutečně systémově a dlouhodobě řešit přeplněnost českých věznic. V současné době je v našich zařízeních téměř 22 000 lidí. K tomu také musíme připočítat stále se zvyšující počet těch, kteří ještě nenastoupili, letos v lednu jich bylo 7 000. Proto se domnívám, že cestou není výstavba nových vězeňských zařízení, ale skutečně systémový krok, který povede k tomu, že někteří odsouzení v těchto zařízeních nebudou a že jim bude poskytnut náhradní alternativní trest, kterým domácí vězení bezpochyby je.

Jaké jsou s domácím vězením zkušenosti ve světě?

Jednoznačně jsou pozitivní. Nejznámější a také nejpropracovanější je systém v Anglii a ve Skotsku, kde jsme se také inspirovali. Já se domnívám, že v průběhu několika let se u nás může institut domácího vězení týkat až několika tisíc odsouzených. Dneska je téměř 7 500 těch, kteří vy-

konávají trest odnětí svobody v délce do dvou let, a zrovna tito odsouzení by mohli být někde jinde než v klasickém vězeňském zařízení. A úplně jasně se zde nabízí právě institut domácího vězení.

Jaké největší přednosti vidíte u domácího vězení?

Výkon trestu odnětí svobody za mřížemi s sebou přináší vždycky některé patologické jevy, to nelze popřít. Přitom by měl mít i výchovnou stránku. Takže pokud mluvíme o negativních

dopadech, tak samozřejmě je to omezení styku s rodinou, sociální destabilita, ale také to je v mnoha případech ztráta práce a sociálních jistot. To všechno určitě není účelem trestu, o to méně u nedbalostních činů, přečinů nebo činů s nízkou trestní sazbou. Naopak potřebujeme, aby se odsouzení vrátili do společnosti v pořádku, aby měli práci, aby jejich rodiny fungovaly, a tudíž byla dána jakási zdravá perspektiva k tomu, že už se nikdy do vězeňského zařízení nevrátí, a to právě institut domácího vězení řeší.

Ve věznici, kde sedělo celé Rusko

Valentina Matušová

Ve vazební věznici Butyrka snad sedělo celé Rusko. Nejdřív tu seděli otroci kteří utekli od svých pánů, pak ti, kteří byli proti carovi, potom ti, kteří byli s carem, nakonec tu byla zavřena celá carská rodina, před tím, než ji vyhnali na Ural. Seděli tu revolucionáři a kontrarevolucionáři, seděli tu ti, kteří byli pro revoluci i ti kteří byli proti ní. Seděli tu rudí i bílí, čili krasnyje i belije a seděl tu i sám Stalin a tak se mu tu líbilo, že sem později sám zavíral své přátele.

Během posledního lednového týdne jsem zavítala na pozvání Oddílu pro spolupráci s Armádou a Justicí Ruské federace v Moskvě, na konferenci s názvem: Postoj církve a státu k vězeňské problematice a příprava kaplanů a dobrovolníků pro duchovní pomoc vězněným, s cílem nápravy a přeměny osobnosti.

Moskva mě přivítala mírnými -28st.°C, druhý den zima přitvrdila už na -29,5°C a při odjezdu klesly teploty až k -34°C! Ale čím větší byl mráz venku, tím srdečnější a vřelejší byla atmosféra na konferenci. Přesto, že se do Moskvy sjely delegace z Anglie, Řecka, Arménie, Bulharska, České republiky, Maďarska a Běloruska, jazykové bariéry neexistovaly. Všichni děláme jedno dílo, a tak jsme se bez problémů vždy domluvili.

Se zájmem jsme vyslechli přítomného anglikánského pastora, kaplana věznice Swinfen Hall, Boba Payna. Hned při nástupu se vězňů ptají jakou víru vyznávají. Podle statistiky v Swinfen Hallu je 43% křesťanů, 39% nevěřících a 19% muslimů. Jsou tu i vyznavači orientálních náboženství. Proto i skupina vězeňských kaplanů, působících v Swinfen Hallu je multikonfesní a jsou v ní také dva křesťanští kaplani, dva muslimští, jeden sikh a jeden buddhista. Kaplani jiných konfesí jsou zváni ihned, jakmile přijde žádost od klienta. Snaha kaplanů přináší časem ovoce. Mnoho vězňů přichází k víře teprve ve vězení. Důležitá je i práce s rodinami vězňů, kterým se kaplani věnují téměř stejnou dobu jako práci se samotnými odsouzenými. Nezapomíná se na rodiny ani v období svátků a v období prázdnin. Bob Payn zvláště zdůraznil, že duchovní pomoc potřebují nejen vězňové, ale i zaměstnanci věznice... V Anglii už několik let úspěšně funguje projekt Smíření. Je to práce s psychology ve zvláštním programu, kde výsledkem je setkání odsouzeného s obětí. Oběti jsou zvláště k takovému setkání připravovány. Teprve při osobním setkání si mnoho odsouzených poprvé uvědomí, jakou bolest zapříčinili druhému člověku svým jednáním, a kají se. Hlava delegace řecké pravoslavné

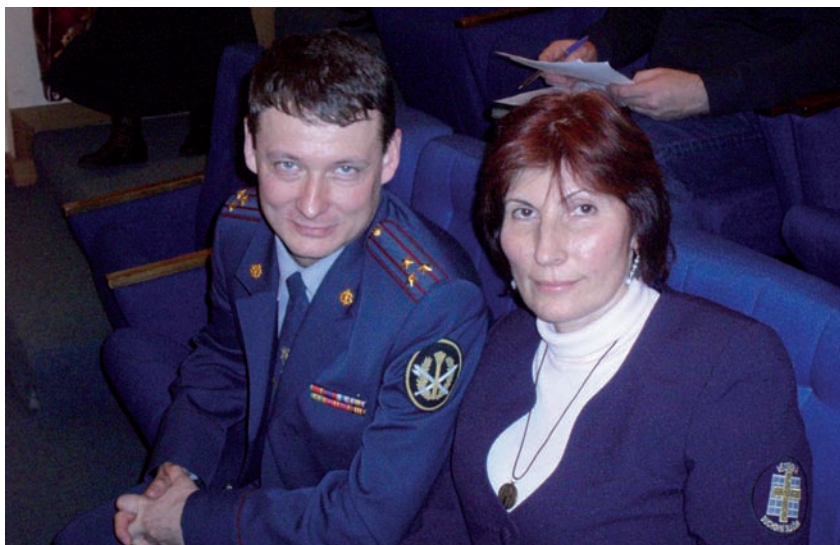

církve archimandrita Gervasij Raptopoulos seznámil přítomné s náplní práce, kterou dělá Misie svatě Xenie. Je to osvobození z vězení cestou zaplacení za vězně. Majetní občané za menší přestupky a odsouzení ke kratším trestům volí jako alternativu peněžní náhradu - za nemajetné je zaplatí církev. Za 30 let existence této misie bylo z vězení takto vyplaceno 12 400 vězňů, ze 76 zemí světa za 3 330 000 euro. Peníze na tuto bohuľibou činnost většinou získávají od sponzorů. Misie zároveň pomáhá dětem vězněných, kteří se rozhodli

vzdělávat se. Velkou péči věnuje misie rodině odsouzeného.

Představitel Mezinárodní asociace vězeňského duchovního sloužení pastor Gabor Rozcik představil hned několik zajímavých projektů, mezi kterými nebyl ani jeden, který by nezahrnoval do svého programu práci s rodinami. Zvláště zajímavý je projekt Zakcheje. Také ten se týká usmíření.

Byla jsem ráda, že česká delegace nezůstala pozadu a mohla představit projekt věznice Rýnovice, který se také týká práce s rodinami.

Vězeňství po perestrojce

Ihned po perestrojce se v Rusku obnovila komunizmem přervaná práce ve věznicích. Ruská pravoslavná církev hned od začátku nasměrovala své zájmy třemi směry: vězňové, jejich rodiny a mládež. Duchovní práci s rodinou nijak nezdůrazňují neboť pro kaplana, který ve vězení pracuje, je to samozřejmost stejně jako pro kněze v chrámu. Trvá to už téměř 20 let a práce s rodinami vězňů se rozvíjí velice slibně.

Hostitelé nás pozvali i na návštěvu jedné z největších vazebních věznic v Moskvě. Butyrský hrad, zkráceně Butyrka. V den naší návštěvy tu bylo ve vazbě 2 680 lidí. V roce 1937 vzbuzoval název věznice strach a hrůzu. Plánování a stavba Butyrské věznice začala původně ze stavby kostela a kolem pak byly stavěny další vězeňské budovy, které byly spojeny s kostelem krytými chodbami. Když se sloužilo v chrámu, byl tak naplněný, že někteří stáli i na chodbách a poslouchali. I dnes se bohoslužby konají každý den, ale vzhledem k tomu, že je to vazební věznice, může se bohoslužby zúčastnit vždy jen jedna celá. V momentě naší návštěvy zrovna probíhala bohoslužba a v chrámu stálo přibližně 20 lidí. Věznice je stará něco přes 300 let, takže si snadno umíte představit, s jakými problémy se potýká. Ředitel věznice si stěžuje, že sotva opraví

jednu část, už musí začít opravovat druhou a pak třetí; je to nekonečný koloběh oprav za zdi silnými téměř jeden a půl metru. Navíc se ke všem opravám a zásahům do historického objektu vyjadřují památkáři, kteří způsob oprav nijak neusnadňují.

Kde seděli rudí a bílí

Ukázali nám také svou vlastní pekárnu, kde zrovna v tu dobu vězňové pekli chléb a drobné pečivo, kterým nás pohostili. Potom jsme navštívili místní muzeum, ve kterém je přiblížena historie celé země. Na počátku tam seděli otroci, kteří utekli od svých pánů, pak ti, kteří byli proti carovi, potom ti, kteří byli s carem,

nakonec tu byla zadržena celá carská rodina, před tím, než je vyhnali na Ural. Seděli zde i revolucionáři a kontrarevolucionáři, seděli zde ti, kteří byli pro revoluci, i ti, kteří byli proti ní, seděli tu rudí i bílí, čili krasnyje i belije a seděl tu i sám Stalin a tak se mu tu líbilo, že sem později sám zavíral své přátele. Mám zato, že celé Rusko prošlo touto vazbou.

Měli jsme možnost prohlédnout si i vězeňské cely. Nehledě na to, že věznice je 300 let stará, stav je velmi uspokojivý. Ve věznici je obchod, který je otevřený každý den od rána do večera. Knihovna s více než 2 000 titulů je také otevřená každý den. Hodinové procházky jsou povoleny jednou denně, pro mladistvé pak dvakrát denně.

Zkrátka - obyčejný vězeňský život, až na ten chrám uprostřed, který nám všem jakoby připomínal, že cílem soudu a celého vězeňského systému není „zavřít až zčerná“, ale že cílem je náprava, pokání a to je možné jedině u boha a s bohem.

A právě vězeňští kaplani a dobrovolníci z Vězeňské duchovenské péče jsou povoláni jako pomoc najít odsouzenému správnou orientaci v životě, nastoupit cestu pokání, cestu života s bohem v srdci. Konference skončila. Loučili jsme se jako starí přátelé a bylo nám smutno. Ale jen jsem nastoupila do letadla, už jsem se těšila domů. Všude je dobře, doma nejlépe.

Získej zaměstnání v Horním Slavkově

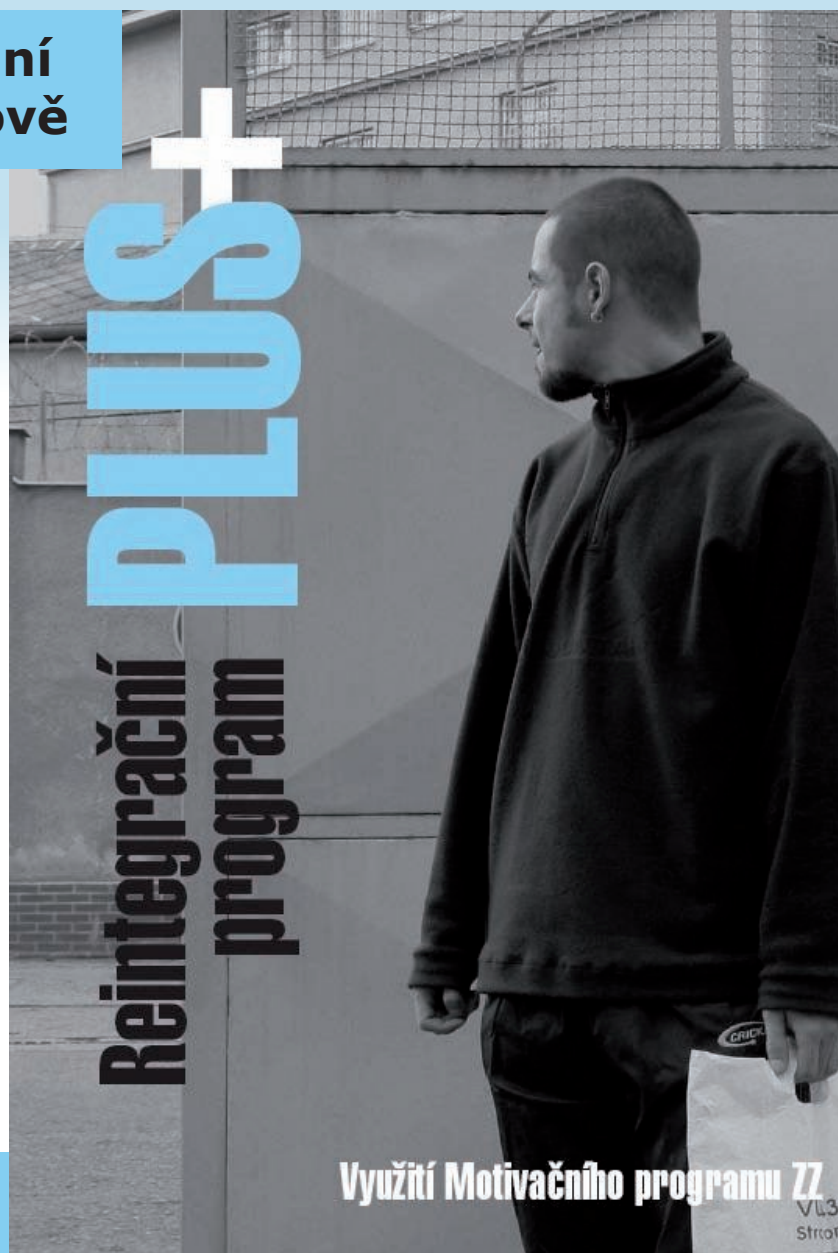
Ve Věznici Horní Slavkov se v současné době v rámci projektu Život po vězení realizuje druhý běh Motivačního programu ZZ – Získej zaměstnání. První běh byl ukončen v prosinci 2009. Z počtu 12 odsouzených završilo úspěšně tento běh sedm klientů, kteří obdrželi zprávu o ukončení absolvování motivačního programu, včetně závěrečného hodnocení.

Na program ZZ navazuje spolupráce vězňů s mentory ve věznici, a to již 1 měsíc před návratem do občanského života. V prvním běhu projevili zájem o součinnost s mentorem jeden klient z karlovarského kraje. Mentor je externí spolupracovník Sdružení pro probaci a mediaci v justici, o.s. (SPJ), který napomáhá řešit individuálně problémy po výkonu trestu odnětí svobody po dobu prvního půl roku. Jedná se například o podporu při řešení zadluženosti, při komunikaci s úřady a podobně.

Motivační program ZZ má rozsah 24 hodin a je rozdělen na 12 dvouhodinových setkání. Vedou jej vyškolení lektori Olga Míchalová a Jaromír Jirásk. Koordinaci ve věznici zajišťuje vychovatel Radek Jirsa. Absolvování ZZ umožňuje klientům zvýšení šance nalézt a udržet si zaměstnání, pomáhá jim najít způsob, jak krok za krokem řešit problémy související s trestnou činností, a tak minimalizovat riziko jejich opakování.

Zamysli se, zastav se a změň se

Pavlaína Lorenzová

Projekt Parole - je pilotním projektem Transition Facility Twinning Projekt - ředitelství Probační a mediační služby ČR a Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR. Za vzor posloužil obdobný projekt z Velké Británie. Projekt Parole byl upraven na naše podmínky týmem pracovníků vězeňské služby a probační a mediační služby. Všichni lektori rovněž prošli celým tréninkovým programem, aby byli

dostatečně kompetentní realizovat ho ve svých působících.

V současné době byl spuštěn projekt ZZZ ve Věznici Horní Slavkov pod vedením lektorské dvojice: psychologka Daniela Voláková a speciální pedagog Jakub Resch. Je založen na principu kognitivně behaviorální terapie. Na základě předem daných kritérií bylo vybráno 12 vězňů, s nimiž je realizováno celkem 11 skupinových setkání. Jedná se především o žadatele o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, kteří jsou motivováni ke změně myšlení ve vztahu k páčání trestné činnosti a k účasti v programu včetně dodržování společně stanovených pravidel. Účelem celého resocializačního pro-

gramu je motivace odsouzených ke změně postojů i myšlení ve vztahu k páčání trestné činnosti - především: zamyslet se nad vlastním chováním a problémy souvisejícími s trestnou činností a pochopit je. Pokusit se získat dovednosti zaměřené na řešení těchto problémů a neopakování trestné činnosti.

Po úspěšném dokončení programu obdrží každý z účastníků certifikát o absolvování a k projednávání žádosti o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody bude připojeno rovněž hodnocení z programu ZZZ.

Posilování rodičovských kompetencí

V současné době se ve věznici Horní Slavkov realizuje aktivita Posilování rodičovských kompetencí, kterou pořádá Český helsinský výbor v rámci projektu Život po vězení. Do motivačního programu se přihlásilo 11 vězněných osob z Karlovarského a Ústeckého kraje na základě předem daných kritérií.

Aktivita obsahuje právní, psychologický a komunikační blok a v závěru se uskuteční tři asistované dvouhodinové návštěvy, tzn. setkání věz-

něného rodiče se svými dětmi za účasti odborného dohledu specialistů – psychologa a členů projektového týmu. Příprava asistované návštěvy je uskutečňována již několik měsíců v předstihu.

Odsouzení pod vedením lektorek Kateřiny Makulové a Markéty Kovaříkové již nyní pronikají do oblasti rodinného práva, zvláště do rodičovské zodpovědnosti, vyživovací povinnosti, zvyšují si povědomí o rodičovských právech a zodpovědnosti vůči svým

dětem. Rovněž budou poskytovány klientům individuální konzultace ze strany psychologa Dany Simandlové a poté bude probíhat komunikační blok. Hlavním cílem motivačního programu je optimalizace rodinných vazeb dětí a jejich rodičů, kteří vykonávají trest odnětí svobody (VTOS), zlepšení jejich sociálního zázemí a podpora jejich úspěšnější sociální reintegrace.

pal

Dar pro Mateřídoušku

Mateřídouška je název denního stacionáře pro děti, mládež i dospělé klienty s mentálním a kombinovaným postižením. Těmto osobám poskytuje všestrannou pomoc a podporu k plnohodnotnému životu.

„Jako je květ mateřídoušky tvořen mnoha drobnými kvítky, je i život v Mateřídoušce naplněn mnoha drobnými radostmi. Tyto lidičky prožívají své lásky i zklamání, hledají si své idoly a vzory. Vnímají svět s hlubší citovostí. Mají-li radost, rozdali by ji všem, jsou-li smutní, pláč bez ostychu a zábran. Dostanou-li lásku, vrátí ji znásobenou,“ charakterizují činnost stacionáře jeho zakladatelé. „Lidská bolest je nenechá lhostejnými. Jejich svět je jiný než ten náš, tzv. normální. Je to svět plný barev, pohádek a silných emocí, a když nám dovolí, abychom do něj nahlédli, často jim

můžeme jen tiše závidět,“ dodávají. A právě těmto klientům se v letošním roce rozhodli odsouzení, kteří vykonávají trest odnětí svobody v hornoslavkovské věznici, věnovat část svých finančních prostředků jako dar. Ředitel věznice Milan Dočekal zaslal ředitelce centra Věře Bráborcové dopis s nabídkou příspěvku, který činí 9770,-Kč.

pal

Spolupráce s českou armádou se rozvíjí

Přednášku na téma Prevence kriminality a sociálně patologických jevů přednesli profesionálním vojákům z vojenského újezdu Libavá speciální pedagogové Danuše Vránová a Petr Maňaska z Věznice Bělušice. Přednáška se uskutečnila v listopadu v posádkovém domě armády za přítomnosti mnoha desítek vojáků a občanských zaměstnanců.

V rámci přednášky jsme seznámili návštěvníky s organizací Vězeňské služby ČR s účelem a průběhem výkonu trestu odnětí svobody a náplní práce specializovaného oddělení pro odsouzené s poruchou osobnosti a chování způsobenou užíváním omamných a psychotropních látek.

Během naší pracovní návštěvy nás osobně přijal velitel VZ vojenského újezdu pplk. Zakuťanský i se svým zástupcem a my jsme je jménem našeho ředitele plk. Mariana Prokeše

pozvali k návštěvě Věznice Bělušice. Na vojenské půdě nás velitel vojenského újezdu seznámil s komplexní výchovou vojáků – profesionálů i s účelem tohoto výchovného střediska. V loňském roce jsme obdobně navštívili i vojenskou akademii ve Vyškově, kde jsme posluchače této školy také seznámili s činností Vězeňské služby ČR. Setkání zástupců obou ozbrojených složek bylo určitě značným přínosem pro všechny zúčastněné.

pem

Neobvyklý sněhulák

V rámci speciálně-výchovné aktivity dostali odsouzení z olomoucké vazební věznice úkol vytvořit společné dílo. Materiál pro tvorbu tohoto díla byl na vězeňské prostředí poněkud nezvyklý – sníh. Odsouzení nejprve začali do středu vyhrazeného prostoru nahrnout sníh. Jakmile se jim podařilo zajistit dostatek materiálu na jejich stavbu, začali živě diskutovat, co by ze sněhu mohli vytvořit. Konzistence sněhu totiž nebyla příliš ideální pro tvoření detailů. Padaly zde nápady jako hrad, auto, želva, ponorka nebo žralok. Nakonec se všichni dohodli na výsledné podobě – crossovém autu. Aby vytvořili i detaily, použili krepový materiál, kterým zvýraznili linie vozu. Za necelé dvě hodiny bylo dílo na světě a jeho výsledek můžete posoudit sami.

maž

Letošní bohatá sněhová nadílka se nevyhnula ani všehrdské věznici. Skupiny místních odsouzených odklízely vrstvy sněhu v okolí svých ubytoven a vyvážely ho na určená místa. Cílem bylo zprovoznit všechny přístupové cesty v areálu věznice a blízkém okolí. To ale nebránilo tomu, aby mladiství odsouzení využili přírodního materiálu na odpolední zájmové aktivity a rozvinuli svou fantazii při stavění sněhuláků, hradů či domků. Bez povšimnutí nezůstali ale ani ptáci. Odsouzení jim sypali krmivo do ptáčích budek, které zhotovili v rámci aktivit dřevozpracujícího kroužku.

Sníh přinesl práci i zábavu

Vězňové postavili dětem bobovací dráhu

Znojmo se po několika letech přikrylo bílou peřinou. Tato nečekaná nadílka, která zasáhla začátkem nového roku celou republiku, způsobila ve Znojmě nemalé potíže. Zasněžené silnice i chodníky komplikovaly počátkem roku život většiny obyvatel města, protože schůdnost byla na mnoha místech možná jen s maximální opatrností, aby nedošlo k úrazu. Proto se vedení města obrátilo na věznic s prosbou o pomoc zprůchodnit ulice. Od úterý 12. ledna bylo vyčleněno 16 odsouzených, kteří pracují ve čtyřech pracovních skupinách. Jedná se o dvě pracovní skupiny, ve kterých jsou odsouzení z oddělení Toxi, a v dalších dvou jsou odsouzení muži z oddělení D. Práci vykonávali v rámci pracovní terapie zdarma a vždy s doprovodem příslušníka vězeňské služby.

Kromě odklizení sněhu odsekávali také led z chodníků a pomáhali, k velké radosti dětí, upravit přímo v centru města bobovou dráhu.

Spolupráce věznic s městem Znojmo se úspěšně realizuje od roku 1996, kdy byla ve Znojmě věznice opět zřízena. Letošní kalamiční situace ukázala, že tato spolupráce je efektivní a v případě potřeby bude pokračovat i do budoucna.

Odklizení sněhu v Praze

Nácvik řešení mimořádné situace.

Zabarikádování se a držení rukojmí, to byl námět cvičení mimořádné situace ve Věznici Rapotice. Ve čtvrtek 10.12. 2009 v časných ranních hodinách vyhlásil ředitel věznice Pavel Ondrášek modelovou situaci, na základě které byla věznice uvedena do stavu pohotovosti. Prověřoval se plán vyzoomění a svozu (povinnost každého zaměstnance dostavit se do věznice v co nejkratším čase), připravenost a samotný zákrok jednotky pod jednotným velením a v neposlední řadě i činnost vyjednávače. Výsledek celé akce zhodnotil ředitel věznice, kdy prohlásil celou akci za úspěšnou a poděkoval všem zúčastněným zaměstnancům za profesionální přístup ke všem prováděným činnostem.

jad

Antonín Sůva

Jazyková příprava managementu VS ČR

V září roku 2009 byla pod patronací Institutu vzdělávání VS ČR ve Stráži pod Ralskem zahájena jazyková příprava vybraných vedoucích pracovníků Vězeňské služby ČR tak. Cílem je, aby byli schopni v průběhu letošního roku složit příslušnou jazykovou zkoušku, a splnili tak nutnou podmínku pro výkon své funkce. Ukládá jim to nařízení generálního ředitele VS ČR č. 5/2007 o přípravě a vzdělávání zaměstnanců Vězeňské služby ČR vycházející z nařízení vlády o pravidlech vzdělávání zaměstnanců ve státních úřadech.

Vlastní výuku zajišťuje jazyková agentura EDUCA TEAM s.r.o. z Ústí nad Labem, jež má bohaté zkušenosti s realizací intenzivních jazykových kurzů pro management státní správy i soukromého sektoru. V loňském roce byla zahájena výuka anglického jazyka, ale vzhledem k pozitivním ohlasům na dosavadní průběh kurzu je pravděpodobné, že v letošním roce bude zahájena výuka anglického a německého jazyka opět ve spolupráci s touto jazykovou agenturou. Výuka probíhá ve Stráži pod Ralskem a v Kroměříži zhruba ve čtrnáctidených intervalech vždy v od úterý odpoledne do čtvrtečního oběda. V každém soustředění je odučeno 18 hodin naplněných nejrozličnějšími formami výuky a procvičování jazykových znalostí a dovedností, samozřejmě s ohledem na věk a jazykové dispozi-

ce posluchačů.

Lektorský tým je tvořen pedagogy se zkušenostmi s výukou na vysokých školách, se zkušenostmi ze zahraničních studijních pobytů, takže výuka probíhá za využití moderních didaktických postupů s využitím audiovizuální techniky a posluchači jsou nuceni jazyk zvládat jak po stránce gramatické a lexikální, tak i po stránce poslechové, konverzační, včetně zvládnutí reálií anglicky mluvících zemí.

V průběhu prvních soustředění byl kladen důraz na zopakování základních gramatických jevů a základních konverzačních témat s cílem sladit a sjednotit často velmi rozdílné znalosti jednotlivých posluchačů. Následně se všichni seznamují (někteří jen opakuji) s dalšími potřebnými tématy tak, aby byli schopni složit příslušnou

jazykovou zkoušku.

Výrazně pozitivním znakem výuky je její individuálnost, kdy lektori zohledňují rozdíly v úrovni jazykových kompetencí jednotlivých posluchačů, upozorňují je na jejich specifické nedostatky, případně jim zadávají individuální úkoly ke studiu, výhodou samozřejmě je i skutečnost, že jak ve Stráži pod Ralskem, tak i v Kroměříži jsou výukové skupiny tvořeny maximálně 11 posluchači.

Celý kurz bude v průběhu jara 2010 zakončen certifikovanou jazykovou zkouškou, v současné době se rozhoduje o druhu a stupni této zkoušky. Je pravděpodobné, že posluchači budou skládat zkoušku u Britské rady v Ústí nad Labem, což znamená, že zkouška bude náročná, ale na druhé straně i velmi prestižní.

Jaký je Život po vězení v praxi

Projektem Život po vězení, který je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, jehož realizátorem je Sdružení pro probaci a mediaci v justici o.s. a na kterém vedle Českého helsinského výboru participuje i Vězeňská služba ČR, žije oddělení výkonu trestu ve Věznici Nové Sedlo.

Eva Koreneková

Přestože se projekt soustřeďuje na pomoc příslušníkům sociálně vyloučených lokalit Ústeckého a Karlovarského kraje, kteří se dostali do konfliktu se zákonem v sociální a ekonomické re/integraci, nakonec ve své dynamice vtáhl i další odsouzené, kteří se podílejí na úspěšné realizaci.

Odsouzení dětem

Odsouzení z Věznice Nové Sedlo připravili v polovině měsíce prosince malé překvapení dětem odsouzených žen ve Věznici Světlá nad Sázavou. S přípravou započali již v měsíci říjnu, kdy věznice využila prostředků získaných z projektu Život po vězení a tyto prostředky účelně propojila s manuální dovedností odsouzených. Truhlářská dílna se na několik měsíců pod vedením pedagoga Josefa Michla přeměnila v hračkářskou manufakturu, kde světlo světa spatřovaly pro chlapce vlakové soupravy, traktory s vleky, pro děvčátka kočárky a postýlky. Snad největším překvapením byl dvoupodlažní domeček jehož pokojíčky byly vybaveny miniaturním nábytkem. Odsouzení nezapomněli ani na didaktické pomůcky, nejrůznější dřevěné skládačky, obrázkové puzzle atd. Ve finále tuto skupinu doplnili i odsouzení ze specializovaného oddělení, kteří ušili panenky, látkové

miče a namalovali několik obrázků s pohádkovými postavkami.

Vánoční překvapení bylo Věznici ve Světlé nad Sázavou předáno 18.12.2009 vedoucím oddělení výkonu trestu R. Frýdeckým a koordinátorkou projektu Život po vězení ve Věznici Nové Sedlo E. Korenekovou. Odměnou byly rozzářené oči dětí a poděkování vedoucího oddělení výkonu trestu F. Kolbábka a zástupce ředitelky Věznice ve Světlé nad Sázavou Josefa Pšeničky.

Celá akce potvrdila, že projekt Život po vězení v celé své dynamice není jen o pomoci re/socializace odsouzených, ale ve svém důsledku je schopen propojit osudy lidí a částečně zastoupit v čase předvánočním i osoby nejbližší.

Projekt Život po vězení ukázal v jedné ze svých aktivit, jak důležitá je motivace a smysluplná práce pro odsouzeného.

A jaká byla reakce samotných odsouzených? „Pracovali jsme s maximálním nasazením, protože jsme také otcové dětí,“ uvedl jeden z nich. „Realizovali jsme své vlastní nápady a zvláště hračky pro chlapce byly propracované do detailů,“ dodal druhý. „Jsme rádi, že jsme mohli naplnit myšlenku a přeměnit ji ve skutečnost, práce nás bavila a jsme rádi, že

v této aktivitě budeme pokračovat“. Zasluhou projektu Život po vězení se odsouzení budou i v příštím roce podílet se na výrobě hraček v programu Posilování rodičovských kompetencí, hračky v rámci aktivity „asistovaných návštěv“ poputují opět do rukou těch nejmenších.

Odsouzení sobě

V závěru roku se ve Věznici Nové Sedlo uskutečnilo v rámci návštěv první asistované setkání odsouzených s jejich dětmi, s nimiž vzhledem k délce trestu nebo problémům v rodině nejsou v kontaktu.

Asistovaná návštěva probíhala v režii projektu Život po vězení, na kterém participuje Věznice Nové Sedlo s Českým helsinským výborem. Přípravou návštěvy se zabývali odsouzení několik měsíců pod odborným dohledem specialistů – psychologů a právníků z Českého helsinského výboru. Do motivačního programu Posilování rodičovských kompetencí se přihlásilo osm odsouzených z Ústeckého kraje, pro který je především projekt určen. Odsouzení začali na sobě pracovat v předstihu v několika oblastech, a to v oblasti právní, kde pronikali do základů rodinného práva, zvláště do problematiky rodičovské odpovědnosti, vyživovací povinnosti, určování otcovství, náhradní rodinné péče, ale i ochrany práv dítěte. Z oblasti právní přešli do tzv. komunikačního bloku, kde se seznamovali s uměním komunikace, jak souvisí osobní image a komunikace, co na nás prozradí neverbální komunikace a jak vůbec začít komunikovat s dítětem po tak dlouhém odloučení. S psychologkou rozebírali oblast potřeb dětí podle věku, ale i důležitost otce v rodině. Závěrečná etapa se týkala samotné přípravy odsouzených na setkání s dítětem po dlouhodobém odloučení. Zde se již odsouzení opírali nejen o získané vědomosti, ale prezentovali své úspěchy či neúspěchy s výsledky své práce, která spočívala v navázání kontaktu s dítětem, matkou. V dlouhodobém předstihu seznamovali dítě se životem rodiče ve výkonu trestu odnětí svobody, z dopisů si mapovali současný život dítěte a vnitřně se připravovali na setkání. Neskrývali, že mají určité obavy ze setkáním nejen s dítětem, ale i s pečující osobou. Všichni pociťovali určité emoční napětí z očekávání jak všechno proběhne. Pouze polovina odsouzených se setkala se svými dětmi, protože i pro pracovníky Českého helsinského výboru to byl lehký úkol, někdy pomoci navázat zpretrhané kontakty bylo i nad jejich síly. Díky vysoké profesionalitě pracovníků ČHV a Věznice Nové Sedlo se podařilo akci realizovat. Program asistovaných návštěv nekončí a bude pokračovat i v letošním roce, kdy bude přistoupeno k prohloubení kontaktů a vazeb s dětmi odsouzených.

Konference ICEPS o reformách v době krize

Dopady ekonomické krize na evropské vězeňské systémy, funkční modely elektronického monitoringu a domácího vězení v zahraničí, spolupráce veřejného a soukromého sektoru a aktuální fenomény ovlivňující strategické aktivity evropských vězeňských systémů... Taková by měla být hlavní témata letošního osmého ročníku mezinárodní konference ICEPS, která se uskuteční v Domě kultury v Kroměříži od 6. do 9. září 2010.

Konferenci s názvem Reformy v době ekonomické krize pořádá Vězeňská služba ČR a záštitu nad jejím konáním převzalo Ministerstvo spravedlnosti ČR.

Konference ICEPS se tradičně účastní představitelé řady evropských vězeňských služeb, organizací zabývajících se vězeňstvím, reintegrací

odsouzených a dalšími příbuznými obory i mnozí nezávislí odborníci. Vězeňská služba ČR vítá zájemce o účast na konferenci s tím, že všechny potřebné informace se budou průběžně objevovat na internetových stránkách VS ČR a také v časopise České vězeňství. Na internetových stránkách www.vscr.cz je také k dispozici registrační formulář pro zájemce o účast na konferenci. Registrační poplatek pro účastníky konference se je stanoven ve výši 200 EUR či 5 400 Kč.

red

Rapotice a Želiezovce uzavřely dohodu o spolupráci.

Ředitel Věznice Rapotice Pavel Ondrášek a ředitel slovenské věznice ÚVTOS Želiezovce Vojtech Gálik podepsali dohodu o spolupráci, na základě které si budou vzájemně poskytovat materiály s penitenciární tematikou, zvat se na pracovní návštěvy, exkurze, závody v rámci služební a profesní přípravy a jiná setkání. Dále zajistí realizaci výměnných stáží za účelem výměny informací a zkušeností.

Na závěr slavnostního aktu podpisu dohody poděkoval ředitel Věznice Rapotice všem zúčastněným za profesionální spolupráci a využil této příležitosti k předání plakety a medailí VSČR. Plaketu II. stupně VSČR předal Vojtechu Gálikovi, medaili VSČR

III. stupně předal prvnímu zástupci ředitele věznice Dušanu Gáčovi a vedoucímu oddělení vězeňské a justiční stráže Janu Doležalovi.

jad

Jak to bylo na Hromnice roku 1950

aneb **Jura Hromek** a 60 let

Miloslav Jůzl

Téměř dva roky po Vítězném únoru, na Hromnice 2. února L. P. 1950, bylo nevlídné počasí. Přestože následující měsíce tohoto roku byly teplotně spíše průměrné, začátek února poznamenaly kruté dvacetistupňové mrazy. Jaká shoda s dnešní dobou! Ať tak či onak, navzdory všem nepřízním tehdejších časů, se na svět draly další nové životy.

Mezi nimi se v brněnské porodnici U Šilhanů (na ulici Veveří, t.č. autosalon) narodil Věře a Kristofu Hromkovým malý Jiřík. Hromek. A to asi Pán Bůh dobře řídil jeho osud již od narození, když se trefil do Hromnic. Po dvou letech pak k němu přibyl bratr Ivan, aby doplnil spokojenou rodinu, jež mu vytvořila, jak se dnes říká, podnětné prostředí.

Hošík se měl čile k světu a rostl jako z vody. Přesto rodiče poněkud znepokojoval jeho vnitřní neklid; a aniž tušili, provázal jej celý jeho životem. Na druhé straně je těšil chlapcův nesporný talent pro hudbu a poezii, sportovní nadání a celá řada dalších vloh pro život potřebných, což mu také vydrželo dodnes.

Základní školu na Slovanském náměstí absolvoval v letech 1956 – 1965 bez obtíží (jen v páté třídě trochu zlobil na dvojku z chování), a proto si další studium zvolil na tehdejší střední průmyslové škole elektrotechnické v Brně (tehdy „na Lenince“, dnes „na Kauničce“), na svou dobu velmi obtížné škole. Tam se také ukázalo, že technické vědy nejsou jeho silnou stránkou a – jak sám říká: „Každý ročník jsem tak tak vyrval na čtyřky a maturitu jsem zvládl opakovaně až na podzim.“ (Tzv. repetent).

Jeho nepokojná a nespoutaná povaha ho občas přiváděla k rozepřím s učiteli, ale končila vždy smírně, neboť většina vyučujících měla v předjaří roku 1968 pochopení pro hříchy mládeže a naopak mladý chasník si závčasu uvědomoval jejich dobře míněné rady ke svým pokleskům. Ale člověk jednou vyroste a zmoudří.

Již v roce 1966 Jirka Hromek zakládá spolu s dalšími kamarády beatovou kapelu pod názvem Titanic. Ta jim vydržela až „do vojny“ (1970 – 1972), jež je sice rozprášila, ale neubrala nic na jejich muzikálnosti, což staří pánové předvedli u příležitosti Hromnic 2010. Jiří hrál, zpíval, komponoval, psal texty...

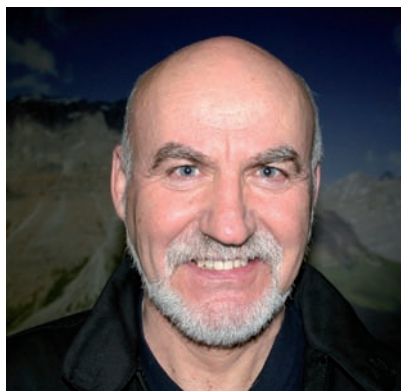
Od té doby již Jirka kytaru a ani další nástroje ženského pohlaví z rukou nepustil (basa, píšťala apod.) A že jich během svého života vystřídal!

Po návratu ze služby vlasti chvilku pracoval v dnes již neexistující Zbrojovce Brno, aby ještě v závěru roku 1972 učinil zásadní rozhodnutí: V listopadu se oženil s první ženou Alenou a v prosinci nastoupil k Městské správě SNB Brno, kde využil svého elektrotechnického řemesla (nikoliv však na odposleších) jako řadový spojač.

Za osm let na to se ocitl na Střední praporčické škole v Brně, na níž se projeví i jeho pedagogické vloh.

Zatímco první krok života mu vydržel 12 let, ve státních službách působí doposud, a to chce ještě minimálně dva až tři další roky sloužit. Tím pádem se mu podaří předstihnout ve vězeňské službě další známou dlouhosloužící osobnost pana Pírka (již je na emerituře) z bývalého stavebního odboru.

Z prvního manželství má Jirka Hromek dvě dcery, které svého otce jistě nezapřou. Těší se tedy třem vnoučatům a po dalších již nepátrá. Druhé manželství mělo jen roční trvání, a proto se zařekl, že stejnou chybu již po třetí neudělá. Žije tudíž v konsensuálním vztahu s paní Dášou, dalších dětí s ní již nemaje, zatím jim to už 16 let spolu vychází. Ale to už jsem předběhl Jirkovu kariérní dráhu. Na policejní škole nejprve začal pracovat jako spojač, ale záhy se propracoval až na tělocvik a střeleckou (dnes

speciální) přípravu. Zároveň při tom vystudoval fakultu tělesné výchovy a sportu v Praze. Jako permanentní kritik režimů si již v 80. letech dovolil spoluzaložit na ulici Veveří „podzemní“ klub s poetickým názvem Klubíčko, v němž se scházeli studenti a milovníci folku a country muziky. Režimy kritizuje dodnes.

Pro ilustraci jeho letory uvádím následující epizodu. Jako enfant terrible jednou, ještě dlouho před rokem 1989, přišel do praporčické školy na lékařskou kontrolu po zranění s nohou v sádře a na sobě měl triko a „krafasy“ vyvedené v téměř italských národních barvách. Shodli jsme se, že přes nevolí některých dobrých starších spolupracovníků (kteří to ochotně hlásili straně a vládě), mu to prošlo snad jenom proto, že Itálie nebyla pro nás až tak tvrdým třídním

nepřítelem...

V roce 1994 neodolal nabídce ředitele Institutu vzdělávání Vězeňské služby ČR v Brně, nechal se zcivilnit a začal vyučovat na resortní škole vězeňské služby. To už se však nad Institutem vzdělávání VS ČR se sídlem v Brně začalo smrákat a stále hlasitěji se hovořilo jeho přenesení do Stráže pod Ralskem.

Jirka předvídal a s předstihem začal již od počátku roku 1996 působit zatím na detašovaném pracovišti Institutu vzdělávání v tomto malém severočeském městečku mezi Českou Lípou a Libercem, známým především těžbou uranu. Tehdy jsem nad jeho rozhodnutím kroutil hlavou, abych ho do roka následoval do Stráže pod Ralskem také. Ale všude žijí lidé, a dobří především a člověk si dokáže zvyknout z jihu na sever. Zatímco já jsem se do Brna vrátil přes Prahu po třinácti letech, Jirka na zlatém severu statečně kroutí již 16. sezónu. Učí, formuje vězeňský dorost, vkládá do něho vše potřebné pro život ve vězeňské službě a hýří pedagogickým humanismem a optimismem. Jako zapálený pedagog odchoval ve vězeňské službě stovky mladých příslušníků a příslušnic, a proto mám sám obavy, aby nepředstihl i mě. Příkladem pro kolegy může být i svým dalším studiem a zvládnutím rigorózní zkoušky ve svém oboru před několika lety.

Jak bylo mezi řádky uvedeno již dříve, nikdy ho neopustily následující atributy: smysl pro humor, kamarádství, rytířkost, slabost pro něžné pohlaví (za to on až tak nemůže) a přírodu, sport – nyní již hlavně vodáctví (ale dříve i hokej a fotbal), přiměřené rebelantství, demokratičnost a hlavně a především: hudba a kytara.

Proto také je duší hudební skupiny sestávající z bývalých spolupracovníků ze školy v Brně s názvem Zpívající obušky. Nedávno přišel dokonce s návrhem na přejmenování na Zpívající mříže, neboť většina z nás je už z resortu spravedlnosti. Prostřednictvím této skupiny rozdává lidem smích, životní optimismus a pohodu. Rozdává je i když zrovna odpočívá a nehraje. Proto bude stále mladý.

Tož, Jirko, rozdávěj svůj přátelský humor ještě spoustu let, a to nejen na českém severu, ale i na jižní Moravě a v milovaném Brně. Těší se na Tebe kamarádi hudebníci (Vlasta Redl, Bob Frídl, Plzeňák Samson, mládenci z Atlantisu, Synkop 61, Kameloti a Bokomara v čele s Tvým zetěm Lubošem Javůrkem), hlavně však členové kapely Zpívající obušky, s nimiž jsi prožil ty nejhezčí hudební i lidské chvíle: Pavel Kuthan – basa, Franta Krček – banjo, Milan Saučuk – mandolína a Miloš Jůzl s housličkami, který si dal s Tebou tu práci a tyto stručné paměti o Tobě rád sepsal. Přejeme Ti hodně zdraví, milý Juro, a zůstaň jurou (po brněnsku jurem) ještě drahý čas!

Robert Blanda

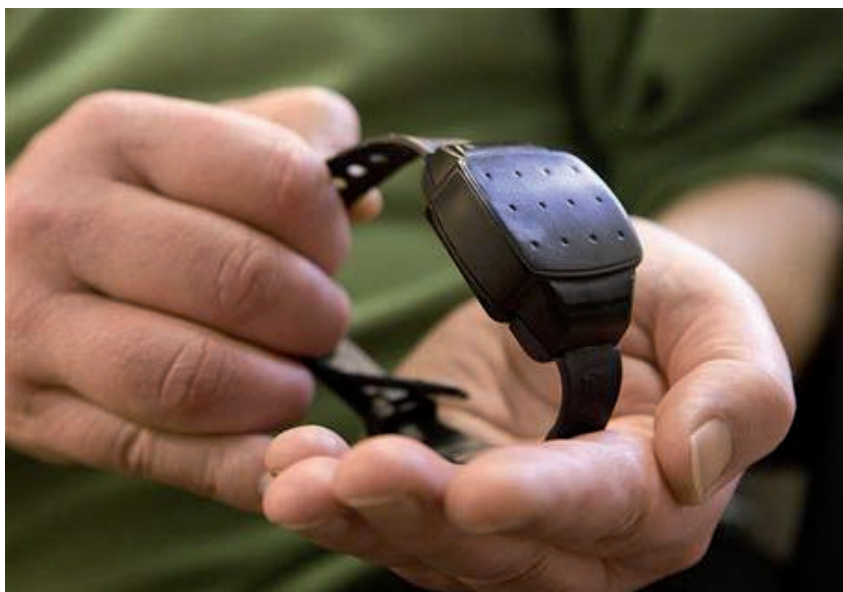
Odstraní elektronické náramky přeplněnost českých věznic?

Ministerstvo spravedlnosti doufá, že nově zavedený institut domácího vězení pomůže vyřešit aktuální problém přeplněnosti věznic. Podle odhadů by do dvou let mohlo být v domácím vězení až pět tisíc lidí. Širšímu prosazení tohoto alternativního trestu zatím brání omezené možnosti kontroly výkonu trestu. Tu mají na starosti úředníci Probační a mediační služby ČR, od příštího roku se počítá se zavedením elektronického monitorování prostřednictvím signálu GPS.

Domácí vězení zavedl od ledna nový trestní zákoník. Soudy zatím tento trest podle dostupných informací uložily do začátku března asi v šesti případech, u dalších se o něm uvažuje. Soudci jsou zatím k udělování trestů domácího vězení velmi zdrženliví. Obávají se totiž omezených možností kontroly, neboť dálkový monitoring pohybu odsouzených prostřednictvím náramků s vysílačem GPS souřadnic, který byl pro zavedení institutu domácího vězení plánován, se dosud nepodařilo realizovat. Odsouzené proto zatím hlídají osobně pracovníci probační a mediační služby. Elektronické jednotky pro sledování pohybu osob ve výkonu trestu domácího vězení by měly být k dispozici od ledna příštího roku. Od domácího vězení si ministerstvo spravedlnosti slibuje úsporu 750 milionů korun ročně.

První vlašťovka

První odsouzený v Česku si začal odpykávat trest domácího vězení na začátku února. Šestačtyřicetiletý Štefan Rolník z Loučovic na Českokrumlovsku musí strávit doma jeden rok vždy od 20.00 do 5.00; o víkendech pak nepřetržitě. Musí se také vyhýbat alkoholu. Za napadení přítele družky v opilosti ho v lednu odsoudil českokrumlovský okresní soud. Pokud podmínky nesplní, může strávit osm měsíců ve vězení, uvedl regionální vedoucí probační a mediační služby na jihu Čech Martin Pilný. „Domácího vězně můžeme kdykoli zkontrolovat. V první fázi bývají kontroly hodně intenzivní,“ uvedl Pilný. Dodal, že při každé návštěvě domácího vězně probační a mediační služba bude také zjišťovat, zda neporušil zákaz a neopil se alkoholem. Jakékoli případné

porušení podmínek hned druhý den nahlásí českokrumlovskému soudu. Trest domácího vězení je přitom dávno osvědčený. Desetitisíce pachatelů drobných přestupků jej už vyzkoušely ve Velké Británii a v USA. Podle britských kriminologů přispělo zavedení trestu domácího vězení ke snížení počtu recidivistů. Náklady na jednoho vězně se u domácích trestanců snížily o dvě třetiny.

„Pro mě je důležité, že budu moci být se svými dětmi,“ zhodnotil rozsudek sám Rolník. Odsouzený, který je recidivistou, také nastoupil ambulantní protialkoholní léčbu. Trest si začal odpykávat v pondělí 1. února ve 20.00, vzápětí k němu dorazila první kontrola. Předpokládá se, že by v budoucnu mohl být trest domácího vězení udělován například za neplacení výživného, dopravní nehody nebo drobné krádeže. Smysl trestu přitom spočívá

především v oddělení pachatele od prostředí nebo okolností, které ho k páchaní trestné činnosti vedly nebo motivovaly. Odborníci se shodují, že hlavní smysl přitom není v sankci samotné, ale v účinnější a snáze kontrolovatelné terapii a sociální práci. Důležité je i to, že odsouzený nebude vystaven sociálně škodlivým vlivům vězeňského prostředí.

Náramky až za rok

Institut domácího vězení je v zahraničí nerozlučně spojen s elektronickým monitoringem dotyčné osoby, kdy je na jejím těle, nejčastěji na zápěstí nebo na kotníku, upevněn vysílač GPS souřadnic, podle nichž lze ze vzdáleného kontrolního stanoviště velmi přesně sledovat pohyb osoby na mapě. Zařízení, vysněné autory vědecko-fantastické literatury a fungující už několik let v západních zemích, by mělo být českou realitou snad už za rok. Od ledna příštího roku, ale nejspíš o něco později, by měli být provinilci v domácím vězení monitorováni elektronickým systémem. Ministerstvo spravedlnosti vypsaló výběrové řízení na monitorovací systém, určený pro kontrolu vězňů v domácím vězení na začátku března. Ministerstvo plánovalo získat finance na rozjezd systému z fondů Evropské unie, ovšem dotaci nakonec nezískalo. Proto vyhláší výběrové řízení až nyní.

„Mělo by jít o otevřené výběrové řízení s tím, že cena bude jedním z významných kritérií,“ řekla ministryně spravedlnosti Daniela Kovářová. Den dohledu nad jedním vězňem by měl

stát přibližně 300 korun, ve vězení je to podle Kovářové kolem 1000 až 1100 korun. Podle Kovářové počítá ministerstvo pro letošní rok s investicí do 100 milionů korun. Slibuje přitom, že nový systém dlouhodobě peníze uspoří. Při předpokládaném počtu 1 500 odsouzených by to mělo být každý rok 750 milionů korun. Domácí

vězení by měli navíc spolufinancovat i sami odsouzení. Podle dřívějších odhadů ministerstva by šlo o 1000 až 1500 korun měsíčně.

Předpokládá se, že by se tendru na zavedení systému elektronického monitoringu mohlo zúčastnit sedm až deset firem. Další průtahy v realizaci projektu a navýšení nákladů způsobili soudci, kteří žádají rozšíření systému o další kontrolní prvek. Tím má být například snímač biometrických údajů, který by byl umístěn v bytě delikventa, a ten by měl povinnost se jím nechat v určitých intervalech identifikovat, a to buď přiložením prstu nebo sejmutím obrazu oční sítnice. Tento požadavek nyní úředníci ministerstva zapracovávají do požadavků výběrového řízení.

Odborníci se shodují, že by efektivitě domácího vězení napomohlo i to, kdyby se v rámci rekodifikace trestního zákona mohl tento trest ukládat i jako součást trestu odnětí svobody například v případě podmíněného propuštění. Jako opatření by se mohly principy a metody domácího vězení uplatnit i při léčbě nebo detenci deviantů, při ochraně svědků a podobně.

Domácí vězení není jen sankce, ale sociální práce

Jitka Čádová

Rok 2009 Probační a mediační služba ČR věnovala přípravě praktické realizace rozhodování o tomto trestu a následně zabezpečení jeho kontroly. Zapojila se do procesu připomínkování vyhlášek týkajících se trestu domácího vězení (TDV), pracovala jako aktivní člen expertní skupiny ministerstva spravedlnosti pro zavedení elektronického kontrolního systému, vytvořila interní metodické standardy TDV. S blížící se účinností trestního zákoníku iniciovala osvětovou kampaň mezi soudci v celé republice zaměřenou na vysvětlení pojetí tohoto trestu a důležitost předběžného šetření probačního pracovníka před jeho uložením.

Současně probíhalo personální posílení Probační a mediační služby (PMS) a její logistické vybavení. Výsledkem tohoto přípravného období je, že pracovníci probační služby jsou teoreticky a materiálně připraveni podat soudu před rozhodnutím ve věci relevantní informace k možnosti trestu domácího vězení uložit a současně po nařízení výkonu tohoto trestu zabezpečit odpovídající namátkovou kontrolu. Na začátku března 2010 jsou v rámci České republiky uloženy již tři tyto tresty a jejich kontrolou byla střediska PMS pověřena soudy. Trest domácího vězení se stal součástí systému alternativních trestů našeho trestního práva. Od trestů tohoto typu se očekává nejenom sankce, ale především sociální práce s pachatelem trestného činu a poškozeným. Probační a mediační služba vnímá domácí vězení nejenom jako

prostředek izolace odsouzeného, ale v kombinaci s uloženými povinnostmi a omezeními současně jako nástroj ke změně postoju odsouzeného, snížení rizika recidivy a způsob vedení k plnění jeho povinností. Záměrem probační služby je, aby výkon TDV byl realizován intenzivním kontaktem probačního pracovníka s odsouzeným v jeho bydlišti a na středisku PMS. V tomto pojetí sociální práce s odsouzeným k trestu domácího vězení je vstup probační a mediační služby jediná a správná cesta.

Ředitelství Probační a mediační služby ČR si vede podrobný monitoring praxe ukládání trestu domácího vězení. Zásadní význam pro efektivní ukládání tohoto trestu má tzv. předběžné šetření před rozhodnutím soudu, během kterého probační pracovník zjistí postoj obviněného k jeho trestné činnosti, zajistí jeho písemný

slib, zjistí jeho zájem na úhradě škody, podrobně zmapuje místo bydliště, které bude místem výkonu trestu, a další okolnosti ovlivňující výkon trestu. Předběžným šetřením na podnět soudu nebo z vlastní aktivity k 1. březnu 2010 v celé ČR probíhá 16 případů, pravomocně jsou k tomuto datu rozhodnuty tři případy TDV a jedno rozhodnutí podmíněného propuštění s uloženou povinností zdržovat se v místě bydliště.

Co je domácí vězení

Trest domácího vězení přinesl zásadní změnu do systému práce pracovníků probační a mediační služby. Očekává se od nich frekventovaná terénní práce v nočních hodinách a ve dnech pracovního volna a pracovního klidu. Zvýšilo se riziko jejich vlastního ohrožení, protože budou docházet v různou noční dobu do obydlí klientů nacházející se ve více či méně přístupných lokalitách. Pro splnění těchto úkolů byla Probační a mediační služba ČR posílena minimálně o jednoho pracovníka na každé středisko. Postupně se střediska vybavují osobními automobily a mobilními telefony. Přímý dopad na zatížení pracovníků ukáže následující období, kdy trestů bude přibývat. Již dnes je zřejmé, že na kontrolách trestu domácího vězení se budou podílet všichni pracovníci střediska, aby byla zajištěna každodenní kontinuita klientské práce. Střediska pověřená kontrolou trestu domácího vězení mají zpracovaný harmonogram kontrol, který zohledňuje dobu trestu uloženou v rozhodnutí soudu. Kontroly provádějí pracovníci převážně ve dvojicích v různou dobu podle stanoveného časového rámce, tedy i v noci nebo brzy ráno. O víkendech probíhají kontroly v různou dobu během celých 24 hodin. Na kontroly rizikových klientů nebo do obydlí v rizikových lokalitách budeme žádat o asistenci Policii ČR, průběžně oslovujeme i městskou policii.

Elektronický monitoring pomůže

Zprovoznění elektronického kontrolního systému, se kterým se počítá od příštího roku, s sebou přinese vyšší počet ukládaných trestů, neboť řada soudců nepovažuje namátkovou kontrolu realizovanou probační a mediační službou za dostatečnou a teprve funkční monitoring bude pro ně základem kontrolním mechanismem. Pro probační službu bude znamenat zmírnění frekvence namátkových kontrol, neboť kontrolu setrvání odsouzeného v určeném obydlí zajistí technický systém kontroly a přenosu dat. Pracovník se může intenzivněji věnovat kontrole plnění uložených povinností a pomoci klientovi při řešení jeho osobních problémů. Pro soud budou informace elektronického kontrolního systému o případném maření trestu domácího vězení jednoznačné a průkazné pro případné rozhodování o uložení náhradního trestu.

Co se stane při porušení trestu

Základním předpokladem kontroly domácího vězení je důkladné poučení klienta o jeho povinnostech a postu-

pu probačního pracovníka a soudu v případě porušení těchto povinností. Klient je veden k tomu, aby každou předvídatelnou nepřítomnost v době a místě výkonu trestu domácího vězení předem ohlásil probačnímu pracovníkovi - specialistovi na TDV. Pokud nastane taková nepředvídatelná situace, kdy bude muset klient opustit místo výkonu trestu, oznámí tuto skutečnost stanoveným způsobem neprodleně, jakmile mu to nepříznivé okolnosti dovolí. Současně je klient poučen, že se musí bezprostředně po této nepředvídatelné události nejbližší pracovní den dostavit osobně k probačnímu pracovníkovi a doložit důvody nepřítomnosti v daném čase na daném místě. Na každé porušení podmínek domácího vězení zjištěné kontrolou probační pracovník bezprostředně reaguje kontaktováním odsouzeného, který musí doložit důvody porušení podmínek trestu. Povinnosti odsouzeného a postup kontroly jsou natolik jednoznačné, že každá nepřítomnost nedoložená objektivními důvody má být vyhodnocena jako maření. Každé prokázané maření trestu domácího vězení (tzn. klient průkazně nedoložil vysvětlení své nepřítomnosti nebo uvedené důvody nejsou relevantní) sdělí probační pracovník bezodkladně soudu, který trest nařídil a případně navrhne nařízení náhradního trestu odnětí svobody.

Podmíněné propuštění z domácího vězení

Trestní zákoník přichází s možností podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody před polovinou vykonaného trestu s uložením jedné ze tří povinností – zdržovat se v určené době zejména v nočních hodinách a ve dnech pracovního klidu a pracovního volna ve svém obydlí, nebo vykonání práce ve prospěch obcí nebo obecně prospěšných institucí anebo zaplacení peněžitě částky na pomoc obětem trestné činnosti. U první varianty se jedná o možnost přímé náhrady pobytu ve vězení za období domácího vězení. Odsouzený musí ke své žádosti připojit kladné stanovisko ředitele věznice. PMS domlouvá s ředitelem věznic způsob vyrovnání o těchto případech, aby mohla soudy před jeho rozhodováním připravit podklady pro uložení jedné z uvedených povinností. Jestliže bude uložena povinnost zdržovat se ve svém obydlí po stanovenou dobu, bude PMS těmito případy pověřena soudem a bude vykonávat kontrolní úkony analogicky trestu domácího vězení. V současné době je tímto způsobem pravomocně rozhodnut jeden případ.

Autorka pracuje jako národní metodická koordinátorka pro TDV

Elektronický monitoring ve filmu

Nejrůznější formy elektronického monitoringu vězňůných osob byl vždy oblíbeným tématem mnoha vědeckofantastických filmů. Současná realita se však od představ scénáristů výrazně odlišuje. Místo náramků či pásků na kotníčích, které mají hlídat pachatele lehčích trestných činů, aby se v nočních hodinách nevzdalovali ze svých domovů a neprali se po hospodách, mívají ve filmech podobná zařízení spíše nejnebezpečnější zločinci, případně lidé internovaní ve věznicích jakýmsi zločinným režimem budoucnosti. A samozřejmě že nemívají hlídací zařízení na ruce nebo na noze, ale na místě nejcitlivějším – na krku.

Ve filmech také nejde moc o sledování pohybu vězňů – je jim obvykle umožněn pohyb uvnitř daného perimetru, a pokud ho opustí... prask a hlídací obojek se dálkově odpálí a ustřelí uprchlíkovi hlavu přímo od krku. Případně přitáhne pomocí elektromagnetické síly kotoučovou pilu, která vykoná totéž, jako to bylo v filmu Wild Wild West s Willem Smithem v hlavní roli.

red

Vedoucí střediska PMS Český Krumlov Petr Kubovský říká:

Věřím, že po zavedení elektronických náramků se účinnost trestu domácího vězení zvýší

Jaké jsou Vaše zkušenosti se zavedením domácího vězení?

Trestu domácího vězení se reálně věnujeme od 1. února, kdy bylo vydáno rozhodnutí o nařízení výkonu. Do současné doby, tedy do poloviny února, bylo uskutečněno zhruba deset návštěv u klienta, kdy byl zastížen doma a prozatím plní rozsudek. Uvítal i pomoc probační služby, která ho nakontaktovala na psychiatra polikliniky v Českém Krumlově, kde se ambulantně léčí ze závislosti na alkoholu. Stejně tak byl klient napojen na úřad práce, kam dochází měsíčně na schůzky. Tyto schůzky byly za pomoci probační služby sladěny na jeden den v měsíci, kdy klient zároveň navštíví i středisko PMS Český Krumlov, kde je s ním veden pohovor a z něj pořizován záznam. Všechny záznamy se pak zakládají do probačního spisu a jsou součástí půlroční zprávy soudu.

Je správné a efektivní, že má dohled na tímto institutem právě Probační a mediační služba ČR?

Za současné situace nevidím žádné jiné řešení, protože elektronické náramky prozatím zavedeny nejsou, a pokud trest má být vykonáván, tak se PMS v tomto musí angažovat. Již v roce 2001 jsme během naší stáže v Holandsku byli podrobně seznámeni s monitoringem klientů odsouzených k domácímu vězení. Tento systém funguje v zahraničí již delší dobu a velice se osvědčil. Věřím, že po zavedení elektronických náramků a monitoringu se efektivita trestu podstatně zvýší a nezbyvá nám nic jiného, než toto přechodné období překonat.

Co zavedení domácího vězení pro vás konkrétně znamená, jak to například zatěžuje vaše kapacity?

Uvedením trestu domácího vězení bylo středisko PMS posíleno o jednoho úředníka, který by se měl tomuto institutu speciálně věnovat. Pro kontrolu je však zapotřebí ještě zapojení druhé osoby, kdy tito pracovníci spolu vyjíždějí za klientem na kontrolu, a to ve večerních hodinách mezi 20:00 až 5:00 ve všedních dny; a o víkendech je trest kontrolován po celý den. Prozatím jsme klienta navštívili jednou v sobotu dopoledne a jednou v neděli navečer. Protože máme jenom jednoho klienta odsouzeného k trestu domácího vězení, nelze hovořit o nějakém velkém zatěžování. Ale je pravděpodobné, že s vyšším počtem klientů poroste i zatížení pracovníků PMS.

Co očekáváte od zavedení elektronického monitoringu pro kontrolu domácího vězení?

O zavedení elektronického monitoringu jsem se již zmínil v otázce čísla dvě. Samotné zavedení by usnadnilo práci celému středisku a klientovi by se poté mohl věnovat skutečně jen specialista na tento trest. Byl by ve spojení se službou, která by zajišťovala monitoring a klienta by potkával spíše při osobních schůzkách u sebe na středisku, kde by s ním jednal o průběhu výkonu jeho trestu. To ovšem neznamená, že by úředník PMS nevyjížděl za klientem do místa jeho bydliště a nezjišťoval jeho aktuální situaci v samotném místě. Zde se může spojit s klientovou rodinou, přáteli a v neposlední řadě se také informovat na místním oddělení Policie ČR, zda se klient chová v mezích zákona.

Jak v současnosti kontroly provádíte, provádějí se i v noci? Máte zatím stále jen jednoho odsouzeného na starosti, nebo je jich už více?

Kontroly jsou namátkové a probíhají po 20. hodině večerní. Prozatím proběhly v hodinách mezi 20.00–24.00 a o víkendech v 9.00 v sobotu a v neděli v 18.00 hodin. Klient se pokaždé nacházel v místě bydliště a po prozvonění mobilním telefonem otevřel přístup na zahradu i do domku. Do současné doby má středisko PMS v Českém Krumlově na starosti jednoho klienta.

Máte nějaké signály od soudů, že by se chystaly další rozsudky?

V současné době je připravováno uložení dalšího trestu domácího vězení u soudu v Pelhřimově. Máme zprávy, že i u jiných soudů v rámci jihočeského regionu je zvažováno uložení TDV.

Co budete podnikat v případě, že vaše kontrola zjistí porušení režimu domácího vězení?

Toto ošetřují metodiky, kde je stanoven přesný postup, který je navíc domluven se soudcem. Při porušení režimu se ponechává hned na místě sdělení o porušení trestu, aby klient věděl, že nedodržel nařízení soudu. Se samotným klientem je sepsán podrobný záznam, kde se vyjádří k okolnostem, které ho vedly k porušení trestu. To v případě, že je klient zastížen. Dále je o porušení trestu informován soudce.

Návrat k rodině a domů

Anna Šabatová

Autorka vyučuje na Katedře sociální práce FF UK

*Příprava klientů institucionálních služeb na návrat z odloučení
Zdeněk Rieger, Portál, s.r.o. Praha 2009*

Nejnovější knížka zkušeného rodinného terapeuta Zdeňka Riegra – autora knih *Ostrov rodiny* a *Loď skupiny* – shrnuje poznatky nashromážděné za několik desetiletí trvající terapeutické praxe. Poznatky o tom, jaká úskalí s sebou nese nebo může nést vysněný a toužebně očekávaný návrat do rodiny po dlouhé době odloučení. Právě skutečnost, že to jsou různé na první pohled zcela nesouvisející návraty, je na knize to nejcennější. Upozorňuje nás na obecná rizika nezvládnutých návratů. Nezvládnutých právě proto, že nebyly dobře připraveny. Na otázku, co bylo podnětem k napsání tohoto textu, odpovídá Zdeněk Rieger: Byli to pacienti (dospělí i děti), kteří se po hospitalizaci v psychiatrické léčebně rádi vraceli k rodině domů – a pro něž se návrat domů stal nečekanou zátěží. Věznové, zaskočení po

návratu domů nepředvídanými změnami, anebo také tím, že se nezměnilo nic. Děti z ústavů, které se po odloučení mohly vrátit domů a byly šokovány tím, co se stalo. Doma vy padalo všechno jinak.

Kontrast mezi vysněným a reálným světem je univerzální jev, na nějž by měl být každý člověk opouštějící po delší době instituci připravován. Fantazijní svět člověka žijícího v nepřírodných podmínkách má tendenci se odchylovat od reality a ostrov rodiny, který odloučený člen na nějaký čas opustil, třeba proto, aby si odpýkal svůj trest, se samozřejmě s postupujícím časem vyvíjí a proměňuje. A to může být i při nejlepším vůli všech zúčastněných problém.

Terapeut a praktik Zdeněk Rieger nabízí v knize zcela konkrétní a reálná

řešení, která jsou dobře slčitelná s fungováním různých institucí včetně věznic. V knize hovoří v obecné rovině o průvodci, jehož by měl každý člověk navracující se po dlouhodobém odloučení dostat. Klíčovým pracovním nástrojem je Program přípravy na návrat k rodině domů a důležitá je i Dohoda o Programu přípravy na návrat rodiny domů. V terminologii vězeňské služby to zřejmě budou především pracovníci výstupních oddělení, ale také vychovatelé, psychologové a sociální a další pracovníci zaměstnaní ve vězeňském systému. Ti všichni v knize najdou důležité podněty a inspirace pro svoji nelehkou práci.

Není obvyklé promítat do odborných recenzí vlastní zkušenosti. Ale nezdržím se a učiním výjimku. Není snad tajemstvím, že jsem byla na počátku 70. let minulého století přes dva roky vězněna, a tudíž jsem se navracela z vězení na ostrov rodiny. V létech osmdesátých jsem se ocitla v možná ještě těžší roli člena na čas rozdělené rodiny, která po dlouhém odloučení přijímá svého milovaného příslušníka. A tak mohu s plnou odpovědností odbornou i občanskou knihu Zdeňka Riegra doporučit.

Firma AEG Components a.s. projevila koncem loňského roku zájem o převedení části svých výrobních provozů do Věznice Valdice. V zájmu vyšší zaměstnanosti odsouzených vedení valdické věznice tento zájem uvítalo. V posledním roce bohužel situace v zaměstnávání vězněných osob kopírovala problémy domácí ekonomiky, krachování firem a propouštění, což znamenalo, že i ve Věznici Valdice ukončily činnost dvě firmy se ztrátou cca 150 pracovních míst. Procento zaměstnaných vězňů počátkem roku 2009 kleslo z průměrných cca 65 procent na cca 53 procent.

Ovšem na sklonku loňského roku svítila naděje na další zaměstnávání odsouzených, protože o vstup do výrobní zóny projevila zájem firma AEG Components a.s.. Dne 24. listopadu 2009 nejvyšší představitelé této firmy v čele s jednatelkou společnosti zavítali do valdické věznice za účelem navázání kontaktu. Neskrývaným důvodem byla ekonomická situace této firmy, snaha o snížení nákladů, a tím i zachování konkurenceschopnosti. Následovala série několika jednání, seznamování se s projektem a záměrem firmy i celkové analyzování situace. Přípomínky byly projednány, vše nabralo správný směr a dne 14. ledna se uskutečnilo pracovní setkání mezi vedením valdické věznice a předními představiteli firmy AEG Components a.s. místopředsdou Zdeňkem Zdeňkem Jindrákem,

Valdice: Nová pracovní místa pro odsouzené

Eva Francová

a vedoucím výroby MKP kondenzátorů Lubomírem Tobíašem. Na této schůzce obě strany podepsaly smlouvu o pronájmu výrobních prostor uvnitř objektu Věznice Valdice a smlouvy o zařazení odsouzených do práce.

Tímto krokem byla započata spolupráce v zahájení výrobní činnosti této firmy ve vnitřních prostorech věznice, která postupně v horizontu 3 měsíců zaměstná na plný úvazek kolem 130 odsouzených ve třísměnném provozu. V současné době probíhá zaškolení pracovníků firmy AEG Components a.s., kteří budou dohlížet na práci vězňů, a příprava pracoviště.

Pro věznici byla důležitá skutečnost, že Vězeňská služba nemusela vynaložit žádné finanční prostředky na úpravu nebo výstavbu výrobních prostor, pouze ve vlastní režii vyklidila a připravila stávající prostory. V případě zaměstnání cca 130 odsouzených by se zvýšilo procento zaměstnanosti ze současných cca 53 % na 65-66 %, což je při minimálních nákladech na úpravu pracoviště velkým přínosem. Věznice si v období přípravy nového pracoviště provedla vlastní zjištění, jaký je o tuto práci mezi odsouzenými zájem, a prozatím se přihlásilo cca 100 odsouzených.

Pracovní návštěva Bavorska

Vlastimil Kríž

Na základě pozvání vedení bavorské věznice St. Georgen-Bayreuth a prohloubení spolupráce v oblasti předávání poznatků v oblasti moderního výkonu trestu odnětí svobody navštívili ve dnech 5.-6.listopadu 2009 představitelé věznice Kynšperk nad Ohří dva objekty pro výkon trestu odnětí svobody v této zemi.

Během dvoudenní návštěvy se naši zaměstnanci zajímali zejména o moderní bezpečnostní prvky minimalizující možnost útoku vězněných osob, prostředky k odhalování nepovole-

ných předmětů a v neposlední řadě o systém maximální soběstačnosti jednotlivých vězeňských zařízení a zaměstnávání odsouzených.

Za zmínku jistě stojí, že všechny jed-

notlivé věznic jsou stavěny podle jednotného závazného předpisu, který vychází z podrobných logistických studií, a kvalita a účelnost je prvořadým kritériem při výběru jednotlivých prvků pasivní i aktivní bezpečnosti věznic.

Stát Bavorsko má 13 mil. obyvatel a počet vězněných osob dosahuje pouze 12,5 tisíce lidí. Organizace a spolupráce 22 bavorských věznic je velmi detailně propracována a vede k soběstačnosti věznic a k maximálnímu zaměstnávání vězňů, přičemž jakákoli práce je hlavním prostředkem k nápravě vězňů.

Při dvoudenní pracovní návštěvě věznic Hof a Bayreuth navštívila česká delegace kromě jiného všechny provozy zaměstnávání osob včetně pekárny, cukrářství, zahradnictví, truhlářské dílny, prádelny s denním obratem 5 tun vypraného prádla, stavební, zámečnický a zednický provoz, včetně dílen rozličného charakteru, které zajišťují opravy v celém rozsahu potřeb věznic.

Pomyslnou tečkou byla návštěva zemědělské usedlosti, kde se o skot (170 kusů) a vepře stará 40 vybraných odsouzených, kteří sem byli přeloženi vedením věznice za došavadní pozitivní přístup k výkonu trestu odnětí svobody. Fungování a systém německého bavorského vězeňství je promyšlený, tvoří ucelený komplex navazujících činností a jistě může například v oblasti bezpečnosti věznic být inspirací moderním vězeňským systémům Evropské unie, Česko nevyjímaje.

Všehrdské proměny

Uplynulé období roku 2009 bylo ve své podstatě poznamenáno celosvětovou ekonomickou krizí, jejíž dopady na věznici se projevovaly zejména nedostatkem finančních prostředků. I přes tato úskalí se ve Věznici Všehrdy podařilo v roce 2009 zahájit i dokončit některé plánované nebo rozpracované akce.

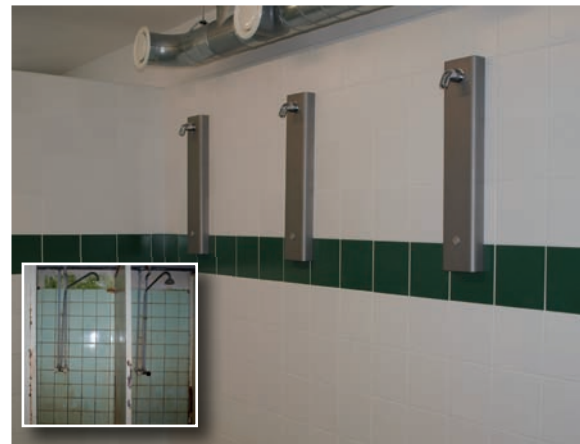
V roce 2009 byla stavebně dokončena investiční akce Všehrdy – REKO ČOV a byl zahájen zkušební provoz ČOV, jehož ukončení se předpokládá v prvním pololetí roku 2010. V druhé polovině roku v měsíci červenci a srpnu byla zahájena a dokončena investiční akce Zabezpečení ohradní zdi U6.

Největšími stavebními akcemi, které byly provedeny vlastními silami, byly práce na opravě ubytovny č.3 v souvislosti s přemístěním všech mladistvých odsouzených z moravského regionu do naší věznice. Tím se stala Věznice Všehrdy jedinou vězní v České republice, která zajišťuje výkon trestního opatření pro mladistvé odsouzené muže. Dále bylo provedeno zabezpečení ohradní zdi u ubytovny č. 6 natažením záchytných sítí proti přehozům nepovolených předmětů, oprava sprch pro kuchaře v objektu kuchyně příslušníků, za-

síťování štítových oken operačního střediska, bezpečnostní úpravy hlavního vchodu, zhotovení boxů pro bezkontaktní návštěvy a instalace nové přidělených detekčních rámců.

Finanční částka přidělená v závěru roku 2009 do oblasti plánovaných oprav a údržby nám umožnila provést níže vyjmenovaných akcí:

Výměnu nefunkční detekce plynu v plynové kotelně, opravu garážových vrat referátu dopravy, výměnu všech oken na ubytovně č.3 a č. 5 a částečně v dalších objektech, opravu hromosvodů na objektech plynová kotelná a trafostanice, opravu rozvodů ÚT v objektu operačního střediska, opravu střechy na ubytovně U7, opravu rozvaděče automatiky dieselagregátu, výměnu oleje a revizi transformátoru v objektu výrobní haly PAL a trafostanice, výměnu oken a balkónové sestavy v objektu - 12 bytových jednotek, opravu střechy

na objektu - 16 bytových jednotek, výměnu a zapojení zásobníku TUV, opravu sprch na ubytovně odsouzených v části věznice s dohledem.

V rámci školského vzdělávacího střediska byla uvedena do provozu cvičná kuchyňka pro žáky učebního oboru Společné stravování. Většina prací na úpravě učebny byla zajišťována svépomocí. Na pokládání dlažby, zhotovení a instalování kuchyňské linky se podíleli i odsouzení zařazení do vzdělávání v příslušných učebních oborech. Kuchyňka svému praktickému účelu slouží již od ledna letošního roku.

Desetiletí opavské kynologie

Jan Šrom

Ve středisku služební kynologie opavské věznice, které je po roce 2000 zaměřeno pouze na práci se služebními psy určenými k vyhledávání omamných a psychotropních látek, pracují čtyři psovodi. Jejich psí specialisté jsou využíváni při kontrole korespondence a balíků došlých odsouzeným, při návštěvách, prohlídkách cel, prostor věznice, motorových vozidel i přepravovaného materiálu.

Hned z počátku roku se psovodi museli vyrovnávat se ztrátou nejzkušenějšího psa Hera, který byl základním kamenem pro začátek fungování střediska. Dosahoval výborných výsledků ve výcviku i v praxi, v roce 2005 úspěšně reprezentoval vězeňskou službu na mezinárodním mistrovství Evropy pořádaném Celní správou ČR, kde se naše družstvo umístilo na 5. místě. Na základě

opavské věznice, tak psovodi dalších organizačních složek se svými svěřenci, které jsme pomáhali cvičit a jejichž umístění bylo vždy mezi třemi nejlepšími.

V oblasti protidrogové prevence ve školách a letních táborech jsou u nás cvičení služební psi rovněž využíváni k ukázkám výcviku při odhalování omamných a psychotropních látek.

Znalosti i láska

Služební kynologie je velmi specifické odvětví a vyžaduje odborné vědomosti, ovládání metodiky výcviku, lásku ke zvířeti, preciznost při práci se psem a je velmi náročná na volný čas psovoda. Nezbytná je také vy-

soce profesionální veterinární péče. Naše věznice v této oblasti úspěšně spolupracuje s Vojenským veterinárním zařízením 1193 v Hlučíně.

V tomto oboru platí víc než kdekoli jinde, že výsledky jednotlivce jsou podloženy kvalitním výcvikem, na kterém se podílí celý kolektiv. Naším cílem je udržet dosavadní úroveň, což bude s ohledem na probíhající generační výměnu psů velmi náročné. V opavské věznici jsou vytvořeny podmínky, které umožňují spolupráci s ostatními ozbrojenými složkami. To je velmi důležité pro zvýšení prestiže naší práce a vzájemnou výměnu zkušeností, neboť platí, že: kynologie je věda a ten, kdo si myslí, že ji pochopil, je teprve na začátku.

získaných poznatků a zkušeností z výcvikových středisek PČR Býchoř, Celní správy Heřmanice a VS ČR Jiřice a s uplatněním vhodné metodiky se nám podařilo vycvičit další služební psy. O tom, že se práce daří, svědčí zájem o spolupráci ostatních věznic a jiných ozbrojených složek, které se na nás obracují s žádostí o provedení instrukčně-metodického zaměstnání a pomoc při výcviku služebních psů. Úspěchy v této oblasti se odrážejí také ve výsledcích soutěží, kterých se účastní jak psovodi

Změna profilace Věznice ve Znojmě

Ludmila Kurdíková

Znojemská věznice je od loňského léta profilována jako věznice typu C s ostrahou. Praktická realizace se ale začínala uskutečňovat až od prosince 2009. Nejprve bylo nutné upravit některé bezpečnostní prvky tak, aby odpovídaly přísněmu režimu.

„Byla upravena sociální zařízení na celách, dále byla nutná úprava celové signalizace, která je v nových podmínkách nedílnou součástí bezpečnosti, a také se opravovalo a upravovalo oplocení v objektu věznice,“ vyjmenovává důležité změny zástupce vedoucího oddělení logistiky Romana Volfová. Prakticky se změna profilace začala projevovat v polovině prosince 2009, kdy došlo k částečnému vymístění odsouzených mužů do věznice s dozorem a následně byli do znojemské věznice přemístění odsouzení muži do věznice s ostrahou. V současné době se stav odsouze-

ných ve Znojmě pohybuje okolo 200 osob a z toho je 60 mužů odsouzených do ostrahy. Pro znojemskou věznici nejsou tyto muži odsouzení do přísnějšího režimu novinkou, protože již několik let se pořádá kuchařský rekvalifikační kurz a v posledních pár letech tohoto kurzu byli již právě tyto přísněji odsouzení muži frekventanty kurzů.

Jak se změna profilace projevila v práci specialistů přímo na odděleních? „Velké rozdíly v práci nejsou. S odsouzenými je nutné pracovat soustavně vždy,“ vysvětluje vedoucí oddělení výkonu trestu a vazby Josef

Vida. „Pokud k nějakým změnám došlo, tak jsou nepatrné, například se změnil interval vypracovávání hodnocení programu zacházení z dvouměsíčního na tříměsíční. Samozřejmě se zvýší nároky při přerušování výkonu trestu, popřípadě povolení opustit věznici, která jsou nedílnou součástí pozitivního a motivačního hodnocení chování odsouzeného ve výkonu trestu. Přísnější bude také výběr odsouzených na pracoviště, které se nachází mimo objekt věznice,“ říká major Vida.

Oddělení vězeňské a justiční stráže, které zajišťuje ostrahu objektu, výraznějšími změnami neprošlo. A byl k tomu jeden důvod. Znojemská věznice byla původně věznicí vazební a tomu odpovídalo bezpečnostní zajištění objektu, na které je právě ve vazebních věznicích kladen mnohem větší důraz, a navíc byla věznice po celkové rekonstrukci, což bylo její obrovskou výhodou. To se také následně projevilo v novém a moderním zařízení, které dostatečně střežilo bezpečný chod jednotlivých oddělení vazby. Oddělení vazby zde zůstalo, i když se z vazební věznice stala věznice pro výkon trestu. Kromě toho byli odsouzení muži do věznice s ostrahou ve Znojmě již v kuchařském kurzu.

Změna profilace znojemské věznice tedy proběhla plynule a bez větších potíží. Podíleli se na ní všichni zaměstnanci, z nichž většina zde pracuje již od samého počátku fungování věznice ve městě, a proto mají dostatečné zkušenosti s prací s odsouzenými.

Stručný pohled na změny v oblasti svobodného přístupu k informacím

Michaela Tumová

Dne 1. srpna 2009 nabyla účinnosti Instrukce Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 24. července 2009, č.j. 13/2008-SOSV-SP, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „instrukce“). Nová úprava podrobněji rozpracovává některá ustanovení zákona č. 106/1999 Sb., a dává tedy pro aplikační praxi detailnější návod, jak v případě řešení žádosti o informace postupovat.

Osobně novou instrukci velice oceňuji, neboť je obsáhlejší, srozumitelnější a pro praxi lépe využitelná než dosavadní strohá a zevrubná Instrukce Ministerstva spravedlnosti ČR M-1287/99 ze dne 21. prosince 1999, která byla s účinností nové instrukce zrušena. Cílem mého příspěvku je provést srovnání dosavadní a nové vnitřní úpravy a zejména upozornit na změny, na které bude nutné při aplikaci této instrukce myslet. Nicméně není samozřejmě možné v tomto textu postihnout všechny změny, které přináší nová vnitřní úprava, a proto se omezují pouze na vybrané nejdůležitější právní instituty využitelné při naší práci ve Vězeňské službě ČR.

Nová instrukce přináší zpřesnění pojmu „informace“, jehož vysvětlení je stěžejní pro následnou interpretaci celého právního předpisu. V ustanovení § 1 se zakotvuje, že povinný subjekt, mezi něž je zařazena i Vězeňská služba České republiky, poskytuje veškeré informace vztahující se k jeho působnosti, jejichž poskytování není ze zákona vyloučeno. Pouze zákon může tedy stanovit, za jakých okolností se žádosti o informace nevyhovuje a kdy je dána zákonná možnost či dokonce povinnost subjektu odmítnout poskytnout informaci. Ve všech ostatních, zákonem neupravených případech je povinností subjektu požadovanou informaci poskytnout. Při pochybnostech, zda jde o informaci ve smyslu zákona, musí povinný subjekt vycházet z toho, že právo na informace je ústavně zaručeným politickým právem, jehož prostřednictvím se občané podílejí na výkonu veřejné moci a kontrole činnosti orgánů veřejné moci, a že přístup k informacím může být omezen pouze zákonem, je-li to nezbytné pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena. Při podané žádosti je tedy věznice povinna informaci poskytnout, ledaže by byl dán zákonný důvod žádost odmítnout, o čemž musí povinný subjekt vydat rozhodnutí a řádně jej odůvodnit. Tato právní konstrukce přináší nový pohled na podané žádosti, neboť dosud výslov-

ná povinnost věznice k poskytnutí všech požadovaných informací (výjma zákonem upravených skutečností) nebyla přímo zakotvena. Pro příště tedy věznice musí jednoznačně posuzovat, přičemž vždy závisí na správním uvážení povinného subjektu, zda je možné podřadit důvod k odmítnutí žádosti pod zákonem stanovenou výjimku, jinak je povinna požadovanou informaci poskytnout v souladu se žádostí. Pokud věznice shledá, že na část požadované informace je možné aplikovat zákonnou výjimku a část je možné poskytnout, vždy je povinna vydat rozhodnutí o tom, že se žádosti o poskytnutí informace, byť i jen zčásti, nevyhovuje a zbylou část informace poskytnout tak, jak požaduje žadatel.

Odůvodnění žádosti není nutné

Pokud se blíže podíváme na osobu žadatele, tak se jedná v podstatě o kohokoli, ať již fyzickou či právnickou osobu (v podmínkách Vězeňské služby ČR nezřídka i osobu odsouzenou či obviněnou). Osoba, která žádá o informaci, nemusí svou žádost odůvodňovat ani prokazovat, jaký zájem na informaci má. Instrukce nově stanovuje, že není přípustné se na důvody žadatele dotazovat, s výjimkou dotazů směřujících k upřesnění žádosti. Pokud tedy žadatel neuvede v žádosti o informace důvod svého podání, není to rozhodně podklad pro opětovné dotazování se povinného subjektu na důvod žádosti. To je nepřípustné a je jistě důvodem pro podání odvolání v případě vydání rozhodnutí o odmítnutí žádosti, či dokonce důvodem pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu. Bližší konkretizace se dočkala i jeden z příčin pro odmítnutí poskytnutí informace, a to konkrétně informace vztahující se výlučně k vnitřním pokynům a personálním předpisům povinného subjektu. Dosavadní instrukce účinná do 31. července 2009 stanovila, že pod pojmem „vnitřní pokyny a personální předpisy“ se rozumějí interní normativní instrukce (směrnice), jež nejsou obecně závazné, vyplývají ze vztahů nadřízenosti a podřízenosti a mají působnost omezenou na osoby v určitém služebním

postavení v rámci povinného subjektu a jemu podřízených organizací. Naproti tomu nová instrukce přináší výrazné zpřesnění tohoto pojmu, což samozřejmě vzhledem k jeho výkladu lze pouze přivítat. Od 1. srpna 2009 je možné omezit poskytnutí informace vztahující se výlučně k vnitřním pokynům a personálním předpisům povinného subjektu jen v tom rozsahu, v němž tyto pokyny nebo předpisy regulují vztahy mezi zaměstnavatelem a zaměstnanci nebo vztahy výhradě uvnitř povinného subjektu, aniž by se výsledky takové regulace projevíly navenek (tj. ve vztahu k třetím osobám). Toto omezení je fakultativní a závisí na správním uvážení povinného subjektu. Ve vztahu k žádostem odsouzených či obviněných o poskytnutí vnitřního předpisu Vězeňské služby České republiky je nutné toto ustanovení interpretovat tak, že věznice by měla poskytnout žadatelům všechny vnitřní předpisy, které se bezprostředně dotýkají těchto třetích osob, zejména tím, že upravují jejich práva či povinnosti. Pouze ty vnitřní předpisy, které upravují práva a povinnosti zaměstnanců VS ČR bez konkrétního vztahu k těmto třetím osobám, není věznice povinna odsouzeným či obviněným osobám poskytovat. Odmítnutí žádosti však musí být vždy věcně odůvodněno, jinak povinný subjekt musí žádosti vyhovět a informaci poskytnout.

Jaké jsou úhrady nákladů

Podstatné změny se promítly do úhrady nákladů v souvislosti s poskytováním informací, neboť povinný subjekt je s nabytím účinnosti nové instrukce oprávněn žádat úhradu nákladů spojených s pořízením kopií, opatřením technických nosičů dat a odesláním informací žadateli, avšak pouze tehdy, přesáhne-li náklady na poskytnutí informace částku 100,- Kč. Sazebník úhrad má vydat ministerstvo spravedlnosti ve zvláštní instrukci, která však prozatím vydána nebyla. Oproti dosavadní úpravě jde o zásadní změny, neboť dosud povinný subjekt nepožadoval úhradu nákladů a informace v rezortu ministerstva spravedlnosti se poskytovaly bez poplatku. V současnosti, po vydání prováděcí

instrukce, která stanoví sazebník úhrad, bude možné vybírat poplatky za poskytování informací. Poskytování informací bude podmíněno zaplacením požadované částky, kterou je povinen subjekt oznámit žadateli před poskytnutím informace. Z oznámení musí být zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena. Pokud žadatel do 60 dnů ode dne oznámení požadovanou výši úhrady nezaplatí, povinný subjekt jeho žádost odloží. Tímto opatřením by se věznic mohly oklestit od kverulantských žádostí především z řad odsouzených či obviněných osob, které zpravidla nedisponují finančními prostředky k úhradě, přičemž jejich žádosti směřují především k pořízení kopií vnitřních předpisů, což je samozřejmě pro povinný subjekt finančně a personálně zatěžující. Praxe tedy ukáže, zda právě toto ustanovení o povinnosti k úhradě nákladů bude skutečně dostatečné opatření k snížení často

zbytečných a nesmyslných žádostí finančně nemajetných žadatelů. Přílohou nové instrukce se stal závazný vzor pro zpracování výroční zprávy povinného subjektu v oblasti poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Součástí výroční zprávy musí být, kromě povinných součástí dle § 18 zákona č. 106/1999 Sb., i např. takové skutečnosti, zda bylo podaným žádostem vyhověno (dosud postačil pouze počet podaných žádostí), počet odložených žádostí (dosud se do výčtu informací vůbec neuváděl) aj., společně s komentářem či stručným popisem. Tyto další zveřejňované informace lze jistě přivítat, neboť rozšiřují okruh informací, které jsou žadateli obecně přístupné a k jejichž zjištění nemusí podávat žádost povinnému subjektu. Pokud i přesto je žádost podána, postačí ve lhůtě sedmi dní žadatele na zveřejněnou informaci odkázat, tedy uvést přesné místo či zdroj (např. přesnou adresu internetových stránek), kde ji

lze získat. Pokud však přesto žadatel trvá na poskytnutí informace, povinný subjekt ji poskytne. Osobně novou instrukci ministerstva spravedlnosti vnímám jako nepochybně pozitivum v úpravě svobodného přístupu k informacím. Samotný zákon č. 106/1999 Sb. nedává povinným subjektům dostatečný návod pro aplikační praxi, neboť obsahuje pouze kusou a strohou právní úpravu, která samozřejmě dává veliký prostor pro množství interpretačních stanovisek. Nově platná a účinná interní normativní instrukce Ministerstva spravedlnosti, která obecně závazný právní předpis zpřesňuje a konkretizuje, je jistě aplikačním návodem, jak danou právní úpravou – zákon o svobodném přístupu k informacím – realizovat v praxi. Nezbyvá než vyčkat, jakým způsobem bude povinnými subjekty, mezi něž samozřejmě patří i Vězeňská služba České republiky, v průběhu její účinnosti využívána a aplikována.

Delikvent a třídní nepřítel

Životní podmínky odsouzených za I. republiky a v 50. letech 20. století

Československé věznic patřily v první polovině 20. století mezi nejvyspělejší v Evropě. Avšak změny vyplývající z únorových událostí roku 1948 způsobily, že už nebylo možné prosazovat humanizační trendy, zahájené vězeňskými duchovními a učiteli v polovině 19. století. Naopak byl kladen důraz na politické potřeby nového režimu, neuznávajícího základní hodnoty a lidská práva, což vedlo až k sovětizaci celého systému.

Onďřej Hladík

Po vzniku samostatného státu v roce 1918 byl převzat rakouský trestní zákon a na Slovensku zákon uherský. Unifikaci přinesl až zákon o státním vězení z roku 1931, upravující mimo jiné podmínky pro politické provinilce, kteří vykonávali trest odděleně od ostatních kriminálních vězňů, mohli nosit civilní oblečení, používat vlastní ložní prádlo, konzumovat jídlo donesené z okolních restaurací a jejich korespondence byla společně s četbou omezoována jen minimálně. Tyto výhody je zásadně odlišovaly od politických vězňů komunistického Československa, přestože nejeden budoucí funkcionář si vyzkoušel život politického vězně na vlastní kůži. Československo přejalo také soustavu vězeňských zařízení bývalé monarchie. Pro výkon trestu sloužilo

šest mužských trestnic (Plzeň, Leopoldov, Valdice, Ilava, Mírov, oddělení pro mladistvé v Řepích) a ženy si odpykávaly trest pod dozorem kongregace milosrdných sester sv. Karla Boromejského v Řepích. Síť věznic doplňovaly ještě státní polepšovny v Košicích a v Mikulově. Kratší tresty v trvání do jednoho roku odsouzení vykonávali v 37 krajských soudních věznicích. Pro vyšetřovací vazbu a nejkratší tresty v délce do jednoho měsíce byly určeny věznic okresních soudů, kterých bylo na území první republiky 379. Nezanedbatelnou součástí vězeňského systému zůstalo také vzdělávání odsouzených. V trestnicích a krajských věznicích probíhala výuka zaměřená nejen na elementární znalosti. Všichni odsouzení bez vyu-

čení měli možnost ve výkonu trestu ovládnout vhodné řemeslo, kterým by se na svobodě mohli živit. Vědomosti z občanské nauky a osobní hygieny si odsouzení rozšiřovali ještě na zvláštních přednáškách, konaných většinou v neděli a o svátcích. Důležitou roli hrály také hojně navštěvované knihovny, čítající několik tisíc svazků (například v Leopoldově přečetlo 1097 trestanců za rok 13 046 knih). Další možnost využití volného času nabízelo účinkování ve vězeňských orchestrech, zřizovaných v trestnicích. Přestože aktivní účast byla umožněna jen menšímu množství hudebně nadaných vězňů, mohli si ostatní odsouzení alespoň trochu zpříjemnit pobyt za mřížemi poslechem jejich produkce.

Personál na úrovni

Podobně jako se věnovala pozornost vzdělávání odsouzených, byl kladen důraz také na odbornou způsobilost personálu. Vězeňští úředníci se dělili na právníky s odbornou vězeňskou kvalifikací a správní službu, kterou vykonávali absolventi středních škol s maturitou. V ústavech dále působili inspektoři vězeňské stáže, jmenování z vrchních dozorců, lékaři, učitelé a duchovní. Podmínkou pro přijetí na místo dozorce vězňů se stal tříměsíční přípravný kurs, probíhající v trestnicích.

Meziválečné Československo mělo propracovaný vězeňský systém, vycházející z moderních evropských trendů směřujících ke skutečné nápravě odsouzených. Důkazem vysoké úrovně v této oblasti je například pořádání X. mezinárodního kongresu pro trestní právo a vězeňství, který se sešel v Praze v roce 1930. Jaký to kontrast při srovnání se změnami z let 1948 až 1953!

Již v průběhu krátkého období částečné konsolidace vězeňství po druhé světové válce měla situace daleko k ideálu, zejména v internačních táborech pro německé obyvatelstvo. Také přeplněnost věznic a táborů společně s rozdělením kompetencí mezi ministerstvo vnitra (MV) a ministerstvo spravedlnosti (MS) nemohlo přinést výrazné zlepšení podmínek vězněných osob. Další zhoršení přinesly spory mezi jmenovanými ministerstvy po obsazení MV komunisty, nicméně soustava ústavů z předválečných let zůstávala dále v pravomoci MS.

Vězení jako represe

Po únorovém převratu v roce 1948 začal být kladen důraz na přeměnu vězeňství v jednu z represivních složek komunistické totalitní moci. Ve výkonu trestu byla omezena občanská práva vězňů a došlo ke zrušení všech doposud fungujících kontrolních orgánů. V této době se objevil také výraz „třídní nepřítel“, vztahující se k politickým vězňům. Rozdělení podle tohoto principu nadřazovalo vězně, kteří spáchali běžné kriminální trestné činy, a umožňovalo nelidské zacházení s rychle přibývajícími odpůrci nových poměrů. Došlo tak k dalšímu výraznému nárůstu vězňů, jejichž počet v květnu 1950 překročoval 32 000 (v roce 1938 bylo v celém Československu 9056 vězňů). Od počátků padesátých let se objevují také nová vězeňská zařízení – trestanecké pracovní tábory – vznikající nejdříve v centrech těžkého průmyslu a na Jáchymovsku. V souvislosti s potřebou velkého množství pracovních sil došlo k rozšíření nucené práce odsouzených, vyšetřovaných a mimosoudně internovaných osob, následně také k uzavření některých

soudních věznic. Neustále rostl také vliv Státní bezpečnosti, který vyvrcholil v říjnu 1952 podřízením vězeňství ministerstvu národní bezpečnosti (MNB).

Proměna v ozbrojenou represivní složku státu změnila také organizaci vězeňského personálu, jeho odbornou přípravu, možnosti vzdělávání odsouzených, jejich kulturního vyžití a zapojení se do běžného života po propuštění. V roce 1947 zaniklo na základě vládního nařízení původní organizační členění sboru uniformované vězeňské stráže. Všichni zaměstnanci soudních věznic a trestnic byli převedeni do vojensky organizovaného Sboru vězeňské stráže (SVS), vy-

volovány pouze některým vězňům – za odměnu. Představám o správné politické výchově neodpovídal ani obsah zmiňovaných rozsáhlých vězeňských knihoven. Příkazy k vyřazení publikací byly do jednotlivých věznic zasílány nejen velitelstvím SVS a později SNZ, ale také dalšími úřady. Jedním z nich bylo i ministerstvo informací a osvěty, kde v padesátých letech působil ve funkci přednosty oddělení rovněž spisovatel Ivan Olbracht, který mimo jiné podepisoval seznamy nevhodných knih. Většinou se jednalo o literaturu s náboženskou a jinak „politicky závadnou“ tematikou. Naproti tomu dodací listy knih doporučených obsahují jména teh-

tovořeného podle vzoru Sboru národní bezpečnosti (SNB). Úplné oddělení vězeňství a soudnictví přinesl zákon o zlidovění soudnictví. Přestože nový systém akceptoval přípravu příslušníků v tříměsíčních kurzech, začal být kladen důraz na politickou přípravu. Vybraní příslušníci SVS se dále školili ve vzdělávacích zařízeních SNB, jako byla například škola osvětových instruktorů v Litoměřicích. Po přechodu vězeňství do pravomoci MNB vznikl nový správní orgán s názvem Správa nápravných zařízení (SNZ). Nicméně hned v následujícím roce bylo MNB zrušeno a vězeňství v letech 1953 až 1968 spadalo do pravomoci MV.

Propaganda místo vzdělávání

Podřízení politickým zájmům se samozřejmě nevyhnulo ani vzdělávání vězňů, které se stalo společně se zájmovou činností předmětem politické propagandy a nástrojem diskriminace odsouzených. Již od roku 1949 začali osvětoví instruktoři SVS provádět jejich politickou výchovu, jejíž součástí byly povinné osvětové přednášky. Naproti tomu promítání filmů s budovatelskou tematikou a případné zájmové kroužky byly po-

dy pokrokových autorů, jako byli například Julius Fučík, Marie Majerová, Klement Gottwald, a také díla jmenovaného cenzora.

Na závěr si ještě připomeňme vykonstruovaný politický proces, tzv. Borský případ, kterému padlo za obět několik vězeňských dozorců v plzeňské trestnici. V roce 1950 byl přistižen strážmistr Čeněk Petelík při předávání cigaret vězněnému generálovi Karlu Janouškovi. Na základě této události zinscenovalo ministerstvo vnitra přípravu vězeňské vzpoury, jejímiž organizátory údajně byli věznění poslanec lidové strany Stanislav Broj, major generálního štábu René Černý a strážmistr Petelík. V procesu, který probíhal v plzeňském divadle, padly tři tresty smrti pro vůdce domnělé vzpoury, pět dalších dozorců bylo odsouzeno k trestům odnětí svobody v rozmezí od šesti do dvaceti pěti let a jeden k doživotnímu těžkému žaláři. Strážmistr Petelík tak zaplatil životem za to, že i v těžkých podmínkách počátku padesátých let projevil lidskost a soucit s politickými vězni, kterým se snažil alespoň trochu pomoci v jejich neradostném údělu komunistickým režimem pronásledovaných „třídních nepřátel“.

Jedno valdické přemýšlení s otazníky...

Bohdan Pivoňka

Je sobota a pěkně mrzne. Doklouzali jsme ve dvou autech ke Kartouzům a docela se těšili do chládku. Tedy tam, kde v létě je chládek, zatímco v období po novém roce příjemně teplo. Kolega kaplan valdický, zástupce adventistického sboru v Turnově, hlavní kaplanka Vězeňské služby, předsedkyně Vězeňské duchovenské péče a já; tak vypadala naše delegace. Sobota je pro

adventisty – jako pro Židy – svátečním dnem, dnem bohoslužby, dnem slavení nových počátků, dnem pokoje: kdysi Nejvyšší odpočinul od svého stvořitelského procesu, aby shledal, že je vše dobré, ba perfektní. V sobotu – jako pro ostatní v neděli – se nemá pracovat. S tím ostře kontrastovala břemena, která někteří k radosti kontroly na bráně dopravovali: aluminiové schůdky a dříve už skládací bazén, ponorné čerpadlo, prádlo na převlečení. Vše prohlédnuto a propuštěno, předem rovněž řádně ohlášeno a povoleno: jeden odsouzený se svobodně rozhodl pro svůj křest ponořením.

Není to běžná praxe. Z některých teologických, ale i praktických důvodů raději takové akty posunujeme do doby po propuštění. Dnešní „případ“ je zvláštní: jde o odsouzeného na doživotí, který si na oddílu E odpykal už pěknou řádku let. Propuštění je zatím iluzorní. Rozhodnutí není ledabylé: je existenciální, životní. Buď a nebo.

Otazníky se vynořují: patří křest na tato místa? Není to pouze snaha po zpestření unyle plynoucího času? Vyrovnal se jeho příjemce se svou vinou? Jak? Je člověk hoden přijmout nejen to znamení, ale i plný obsah

děje: nabízenou Boží milost? Neznám světi se svatý úkon lidským hříchem? Najde pokřtěný odvahu k novému životu? ve starém prostředí? Může se to nějak projevit?

Personál valdického „ěčka“ promíne: choval se decentně, jak chvíle vyžadovala. Přesto jsem cítil jakýsi odstup: zaslouží si to vlastně takový člověk? Není to příliš velká pozornost

v tu chvíli opadly všechny zábrany, klenby, řetězy, bezpečnostní zařízení a že v tu chvíli zavládla svoboda. V přítomnosti nás všech, většinou zaměstnanců Vězeňské služby. Jako by se shora dolů otevřela cesta až do uzavřeného oddělení. A jako by tolik záleželo na tom, jak bude ten člověk žít „po novu“ i v depresivním prostředí, jak bude smýšlet, zda bude litovat svých vin, zda bude myslet na druhé,

jestli bude schopen vnímat spolulidi i v těch, kteří tam v krimu mají „právo klíčů“.

Mluvili jsme s ním pak, už zase přes katr, přes který si rovněž připomněl událost poslední Ježíšovy večere. Měl radost. My taky. A zároveň obavy: teď to skutečně bude záležet jen na něm, jak nově bude myslet a jednat. Dostal „nebeskou půjčku“, sumu pro věřící nevyčíslitelnou, a bude splácet. Bude na „splátky“ mít? Nezapomene? Neuvadne pouto mezi turnovským sborem a tímto jedincem, odloučeným bratrem? Vydrží?

Jsou to otázky na závěr. Otázky zároveň s vděčností, že se najdou ti, kteří mají čas na vězně, jenž si to po lidsku vůbec nezaslouží. Že se

na druhé straně najde odvážný, který je připraven snášet úsměšky okolí za své náboženské „úchylnosti“. A taky s nadějí, že ti přihlížející nejsou pouhými kritiky, ale osobnostmi, které jsou schopny zvážit pravý stav věcí přes všechny výhrady a emoce, jimž se nelze ubránit. Třeba popojdeme o krůček dopředu k důvěře, že i tímto nezvyklým způsobem je možné nejen aplikovat zásadu náboženské svobody, ale i naplňovat účel výkonu trestu.

věnovaná někomu, kdo si podle nálezu soudu nevážil lidských životů? Je to vůbec fér, aby se odpuštění zvěstovalo takhle provokativně, aby si odsouzený a pokřtěný mohl „povyskočit“, zbavit se hanby, „smýt“ tu hanebnou skvrnu, která na něm také jeho vinou ulpěla?

V koupelně, ve vodě přenosného bazénu, spolu se svým bratrem křtícím vyznal svou víru. Neobyčejná koupel. Ponořen, povstal a vyjádřil své štěstí, ano radost nad tím, že se mu přiblížil Bůh. Žádného nebylo vidět – pochopitelně – ale měl jsem dojem, že

Lukáš Paleček

K.K. STRAF ANSTALT IN PILSEN.

CENTRALBAU.

*Schnitt durch die Centralhalle und Curculatuerverbindungsflügel F und
Verbindungsgang zu G.*

V únoru 2010 byl v Plzni zahájen jubilejní 30. ročník Smetanovských dnů. Tato významná kulturní událost nejen západních Čech, tradičně spojovaná především s hudbou, divadlem a filmem, je také určena milovníkům výtvarného umění a historie. V rámci Smetanovských dnů se každoročně koná mezioborové sympozium k problematice 19. století, doprovázené výstavami v Západočeské galerii, Západočeském muzeu nebo ve Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje. V letošním roce se sympozium i doprovodné výstavy nesly v duchu Dostojevského románu Zločin a trest.

Zločin a trest na Plzeňsku

Věznice Plzeň na Smetanovských dnech

Západočeská galerie v Plzni ve spolupráci s Ústavem dějin umění Akademie věd ČR a Národní galerií v Praze připravila na toto justiční, chcete-li vězeňské téma výstavu nazvanou Vražedná realita. Expozice je rozdělena do částí Stíny města, Zločinné senzace a Vězeňská architektura, kde je mimořádně k vidění také ceněná architektonická dokumentace plzeňské věznice z doby její výstavby (1874-1878) a nerealizovaný projekt věznice z roku 1871, jehož naskenování umožnila Věznice Plzeň v rámci spolupráce na této výstavě. Při té příležitosti byla vydána také výpravná publikace od autorů výstavy Evy Bendové a Tomáše Wintera. Západočeské muzeum v Plzni přiblížilo téma spravedlnosti výstavou nazvanou Zločin a trest v Plzni a na Plzeňsku, která sbírkovými předměty poutavě dokumentuje historii protiprávních prohřešků a trestních prostředků již od středověku. Věznice Plzeň přispěla na tuto výstavu souborem cenných fotografií vězeňského života z první třetiny 20. století, za což si na vernisáži vysloužila speciální poděkování. Vernisáž, již se zúčastnila i ministryně spravedlnosti Daniela Kovářová, byla přes vážnost a ponuřost tématu pojata originálně a vtipně. Navíc byla obohacena tematicky zaměřenou módní přehlídkou velmi zdařilých výtvorů studentů

Ústavu umění a designu Západočeské univerzity v Plzni, takže na účastníky zapůsobila nezapomenutelným dojmem. Grafické práce těchto studentů na téma Zločin a trest je možné si prohlédnout v rámci výstavy v Západočeském muzeu. Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje pak ještě připravila drobnou výstavu pro zájemce o literární historii, nazvanou Zločin a trest. Všem zájemcům o historii výkonu sprave-

dnosti lze návštěvu výše uvedených plzeňských výstav jen doporučit, neboť se jedná o velmi pěkný a ve svém rozsahu zpracování zcela ojedinělý projekt, který jistě stojí za vidění. Výstavy je možné navštívit: ve Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje v pracovních dnech do 2. dubna 2010, v Západočeském muzeu denně kromě pondělí do 18. dubna 2010 a v Západočeské galerii denně kromě pondělí do 16. května 2010.

Trní v očích radí, jak skončit s drogami

Amatérský divadelní soubor s neobvyklým názvem Trní v očích navštívil v pátek 29. ledna 2010 opavskou věznici. Trní v očích představuje formu autorského a scénického čtení z knihy „...něčemu tak absurdnímu?“, ve které autorka Nela Prokešová seznamuje čtenáře deníkovou formou s desetiletím svého života. Hraje přitom sama sebe, její alter ego pak představuje další herečka. Divákům se tak autorka představuje ve dvou životních etapách - v té první je nezkušená, naivní a dobromyslná

a v druhé pak negativistická, ironická a podléhá špatným příkladům party, jejíž členové holdují alkoholu a drogám. Autorka a hrdinka knihy je závislá na svém příteli, který je těžký narkoman a strhává ji s sebou až na samotné dno společnosti. Z toho se pak autorka dostává díky víře v boha a s pomocí jiného mladého muže, svého budoucího manžela. I ten se díky silné víře vyléčil ze závislosti na alkoholu a drogách a dnes pracuje jako manažer souboru.

Po skončení hry měly odsouzené ženy

možnost besedovat s protagonisty, kteří jsou nejen amatérskými herci, ale také členy různých církví. Představení, určené původně do rockových klubů zaujalo lékařku psychiatrické léčebny, která spolupracuje se specializovaným oddělením pro léčbu závislosti v opavské věznici, a proto jeho předvedení zprostředkovala i pro tyto odsouzené ženy, které prožívaly na svobodě podobné příběhy a mohou v něm vidět příklad, jak dál naložit se svým životem.

das

Eva Uhrová přebornicí VS ČR v branném lyžování

Ve dnech 9. - 12.2.2010 se v Mariánské u Jáchymova uskutečnil Přebor VS ČR v branném lyžování na rok 2010. Tohoto sportovního zápolení se zúčastnilo celkem 49 závodníků z Čech a 3 soutěžící ze Slovenské republiky. Věznici Horní Slavkov reprezentoval tým sportovců ve složení: pprap. Eva Uhrová, Jitka Vrzalová, pprap. Jiří Pazdera, nstrm. Luděk Kula a nstrm. Jiří Tomíček.

Přebor v branném lyžování byl realizován v několika disciplínách. První den se uskutečnil běh mužů na 15 km volným způsobem s hromadnými starty závodníků. Nejdříve startuje I., poté II. a na závěr III. věková kategorie. Interval mezi starty jednotlivých kategorií je pět minut. Poté

následoval běh žen na 5 km volným způsobem s hromadným startem všech věkových kategorií současně. Druhý den proběhl štafetový závod mužů 3x 10 km a štafetový závod žen na 3x 3 km.

Soutěžící ženy z Věznice Horní Slavkov opět prokázaly svou dokonalou fyzickou zdatnost a připravenost, o čemž svědčí skutečnost, že přebornicí VS ČR s absolutně nejlepším časem se stala pprap. Eva Uhrová. Druhá nejlepší reprezentantka v celkovém pořadí byla Jitka Vrzalová, rovněž z Věznice Horní Slavkov. Ve štafetách žen zvítězilo družstvo sestavené z Věznice Horní Slavkov a Věznice Opava.

Pal

KONTAKTY

Ing. Tomáš Keprt

zástupce ředitele Věznice Mírov
Tel: 583 488 202 , Fax: 583 488 328

Bc. Jiří Ondrášek

ved. odd. zaměstnávání vězňů
Tel: 583 488 240 , Fax: 583 488 241

Výroba nábytku

Výrobní program se zabývá komplexním poskytováním služeb při tvorbě a realizaci kancelářského nábytku a interiérových řešení, který je vyráběn z kvalitních laminotřískových desek a opatřen odolnou hranou ABS. Při výrobě se využívá nábytkových kování od firem Hettich International, Blum a dalších dle návrhu architekta nebo požadavku odběratele. Našimi zákazníky jsou jednak organizační složky státu a další instituce, soukromé firmy zabývající se vybavováním interiérů, distributoři nábytku a v nemalé míře také soukromé osoby. Kvalita vyráběného nábytku je plně srovnatelná s nabídkou na trhu.

Zakázková výroba

REALIZACE OD ZAMĚŘENÍ PO MONTÁŽ